

OPINNÄYTETYÖ

Etsivä nuorisotyö entisten asiakkaiden kokemana

Niina Mattola

Yhteisöpedagogi
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(9/2023)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijät: Niina Mattola
Opinnäytetyön nimi: Etsivä nuorisotyö entisten asiakkaiden kokemana
Sivumäärä: 59 ja 7 liitesivua
Työn ohjaaja: Marjo Kolehmainen
Työn tilaaja: Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistyö, joka liittyy yhteisöpedagogin opintoihin. Opinnäytetyössä haastateltiin etsivän nuorisotyön entisiä asiakkaita, jotka eivät kuulu enää nuorisolain piiriin, eli he ovat tällä hetkellä yli 29-vuotiaita. Asiakkuudet rajattiin Jyväskylän seudun asiakkuuksiin vuodesta 2008 lähtien. Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia millaisia kokemuksia entiset asiakkaat ovat saaneet aikaisemmasta yhteistyöstään sekä arvioida, millaista merkitystä he ovat antaneet yhteistyölle omasta näkökulmasta.

Avainkysymykset joihin etsittiin vastausta haastatteluiden ja kyselylomakkeen avulla olivat: Onko saatu tuki ollut riittävää? Onko työmuoto palvellut? Opinnäytetyön haastatteluihin tavoitettiin neljä entistä etsivän nuorisotyön asiakasta ja kyselylomakevastauksia kertyi kuusi. Molemmissa aineistonkeruu menetelmissä käytettiin laadullisia, eli kvalitatiivisia menetelmiä.

Kerätyn aineiston perusteella kävi ilmi, että menneellä yhteistyöllä on ollut kantavia voimia, jotka näyttäytyvät erilaisina opittuina taitoina tai oivalluksina. Kokemukset haasteista, joita entiset asiakkaat kohtasivat asiakkuuden aikana, eivät välttämättä olleet täysin hävinneet heidän elämästään, mutta he olivat oppineet selviytymään niistä paremmin. Entiset asiakkaat suurimmaksi osaksi kokivat saaneensa sellaista tukea, jota silloin tarvitsivat. Aineistossa kävi ilmi muun muassa, että eteenpäin suuntaavaa otetta olisi lisättävä yhteistyön aikana.

Kyseinen tieto on ammattialalle merkittävää, sillä kyseistä tietoa ei ole aikaisemmin kerätty, joten se tuo uutta näkökulmaa työn kehittämistä varten. Aineiston perusteella tehtiin kehittämissuhteita Jyväskylän kaupungin etsivään nuorisotyöhön. Liitteistä löytyy aineistonkeruussa käytetyt kysymykset ja kyselylomakkeen kuvallinen pohja, jota voi hyödyntää valtakunnallisesti oman kunnan palvelun onnistumisen arvioinnissa.

Asiasanat: etsivä nuorisotyö, kvalitatiivinen tutkimus, vaikutukset, kehittäminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator (Bachelor's degree)

Author: Niina Mattola
Title: Outreach youth work as experienced by former clients
Number of Pages: 59 and 7 attachment pages
Supervisor: Marjo Kolehmainen
Commissioned by: Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut

The objective of the study was to explore the experiences of former clients of outreach youth work. The former clients were limited to cases within the Jyväskylä region after the year 2008 and those aged over 29. The primary goal was to understand how these former clients perceived their past interactions with outreach youth work and whether it had any significance from their perspective.

Key questions addressed through interviews and questionnaires included the adequacy of support received and its effectiveness. Qualitative research methods were used for data collection in both cases.

The findings revealed that past interactions had some impact. However, challenges experienced during the client's customer relationship were not necessarily completely resolved, but clients learned to cope with them. Overall, most former clients felt they received the support they needed at the time.

The data underscores the need for a more forward-looking approach during collaborations. This new insight can inform the further development of outreach youth work in Jyväskylä. The appendices include the interview questions and visual template of the questionnaire, which can be useful for evaluating the success of similar nationwide services.

Keywords: outreach youth work, qualitative research, impacts, development

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT	8
3	ETSIVÄ NUORISOTYÖ	10
	3.1 Etsivä nuorisotyö Jyväskylässä	11
	3.2 Etsivän nuorisotyön arvot	12
	3.3 Avustukset ja nuorisolaki	13
4	TUEN TARVE JA ETSIVÄN NUORISOTYÖN HAASTEET	15
	4.1 NEET- asiakkaat	16
	4.2 Nuoret yhteiskunnan ristiaallokossa	17
	4.3 Asiakkaan psykososiaaliset ja neuropsykiatriset haasteet	20
5	ETSIVÄN NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN	23
	5.1 Sovari-mittari	23
	5.2 Jyväskylän Sovari-mittarin tuloksia	24
6	TAVOITTEET JA MENETELMÄT	26
	6.1 Entisten asiakkaiden tavoittaminen	27
	6.2 Haastattelut muistelun välineenä	29
	6.3 Tutkimusmenetelmät	30
	6.4 Haastattelun kysymykset	31
7	AINEISTON ANALYYSI	32
	7.1 Haastateltavien taustatiedot	32
	7.2 Ohjautuminen ja tuen tarve	33

7.3 Asiakkuudesta syntyneet tunteet.....	34
7.4 Asiakkuudesta saadut merkitykset- Muutokset ja voimavarat.....	37
7.5 Yhteistyön päättymisen jälkeen	39
7.6 Toiveina lisää näkyvyyttä ja tulevaisuuteen katsovaa otetta	43
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	47
8.1 Kehitysehdotukset.....	49
8.2 Pohdintaa opinnäytetyön prosessista	52
LÄHTEET	55
HAASTATTELUT	60
LIITTEET	61
Liite 1: Yksilöhaastattelun kysymykset	61
Liite 2: Kyselylomake	63

1 JOHDANTO

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka päämääränä on toimia nuoren tukena ja tarjota mahdollisuus luottamukselliseen ja turvalliseen vuorovaikutukseen. Etsivä nuorisotyö etsii yhdessä nuoren kanssa ratkaisuja haasteisiin ja kysymyksiin sekä tukee nuorta pääsemään hänen tarvitsemiinsa palveluihin. (Aluehallintovirasto 2023.)

Suoritin yhteisöpedagogin opintoihini liittyvän kehittävän harjoittelun Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivässä nuorisotyössä. Harjoitteluni aikana sain mahdollisuuden tutustua etsivän nuorisotyön käytäntöihin osallistumalla asiakastapaamisiin ja etsivien nuorisotyöntekijöiden vetämään Akku-ryhmään.

Harjoittelujaksoni aikana sain työn tilaajalta toiveen haastatella etsivän nuorisotyön entisiä asiakkaita, jotka ovat tänä päivänä aikuisia. Aikuisella tarkoitetaan yli 29-vuotiasta, joka ei kuulu enää nuorisolain määrittelemään alle 29- vuoden ikäryhmään (Nuorisolaki 1285/2016 §3). Toiveen taustalla oli ajatus, että kyseistä tietoa ei ole aikaisemmin kerätty, ja etsivien nuorisotyöntekijöiden olisi tärkeää saada tietoa työnsä vaikutuksista entisiin asiakkaisiin. Tällainen tieto on myös merkittävää työn kehittämisen kannalta, sillä esimerkiksi Sovari-kysely keskittyy välittömiin työn tuloksiin.

Tavoitteena oli kerätä tietoa etsivän nuorisotyön prosessista, joiden keskeisimmät kysymykset olivat seuraavat: Onko saatu tuki ollut riittävää? Onko työmuoto palvellut? Opinnäytetyössäni tavoitin kymmenen entistä etsivän nuorisotyön asiakasta, joilta kysyin heidän kokemuksistaan menneestä yhteistyöstä sekä siitä, miten saatu tuki on oman arvion mukaan vaikuttanut heidän elämäänsä. Aineistoa kerättiin yksilöhaastatteluilla sekä kyselylomakkeella. Kerätyn aineiston perusteella esitin uutta kerättyä tietoa työn kehittämistä varten sekä mittasin työn onnistumista.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä uusimman hallituksen myötä, valtiovarainministeriö on esittänyt leikkauksia etsivästä nuorisotyöstä ja työpajatoiminnasta. Rahoituksen heikkeneminen vaikuttaa palvelujen laadukkaaseen järjestämiseen ja leikkaus merkitsisi noin 4000 nuoren saaman tuen lakkaamista. Tämä johtaa siihen, että nuorille on tarjolla entistä vähemmän vaihtoehtoja ja yksilölliset vaihtoehdot kohti työtä ja koulutusta vähenevät. Myös henkilöstön määrästä, koulutuksesta ja työnohjauksesta joudutaan leikkaamaan ympäri Suomea. (Into- Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023d.)

On siis erityisen tärkeää, että etsivän nuorisotyön arvo tiedostetaan ja se millaiset vaikutukset sillä voi olla syrjäytymisvaarassa olevalle nuorelle. Jos kyseiset leikkaukset toteutuvat, se merkitsee sitä, että haavoittuvassa asemassa olevat nuoret ovat entistä enemmän syrjäytymisuhan alla. Etsivän nuorisotyön merkitystä on tuotava nyt aktiivisesti esille ja yritettävä saada päättäjien tietoon, että kyseiset leikkaukset etsivästä nuorisotyöstä ja pajatoiminnasta aiheuttavat enemmän vahinkoa kuin hyötyä yhteiskunnalle.

Kiinnostuin aiheesta monista syistä. Harjoitteluni aikana näin miten etsivä nuorisotyö auttoi nuoria haastavien aiheiden parissa. Erityisesti minua kiinnosti etsivän nuorisotyön ikäraja ja se, mitä tapahtuu entiselle asiakkaalle, kun hän ei enää kuulu etsivän nuorisotyön kohderyhmään täytettyään 29-vuotta. Haasteet eivät välttämättä katoa silloin, kun entinen asiakas määritellään lain mukaan aikuiseksi.

Halusin myös tietää, että kantavatko nämä yhteistyössä opitut asiat entistä etsivän nuorisotyön asiakasta vielä myöhemmin, eli ovatko vaikutukset väliaikaisia vai johtavatko ne pysyvimpiin muutoksiin. Erityisesti olin kiinnostunut ihmisten kasvutarinoista. Uskoin kyseisellä kohderyhmällä olevan paljon kerrottavaa kasvutarinoistaan, ja tämä tieto voi myös auttaa muita, jotka kamppailevat omien haasteidensa kanssa.

2 JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT

Seuraavissa luvuissa käsitellään teoriapohjaa, joka on oleellista etsivän nuorisotyön ja työn tilaajan toiminnan hahmottamisen kannalta. Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tilaaja sekä kerrotaan kyseisen organisaation taustoista, toiminnasta ja sen laajuudesta, toimitiloista ja toimintaperiaatteista.

Opinnäytetyön tilaaja on Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut, joka on toteuttanut etsivää nuorisotyötä vuodesta 2010. Jyväskylässä etsivää nuorisotyötä on tehty vuodesta 2008, jolloin ensimmäiset etsivät tulivat Sovatek-säätiöön ja työllisyyspalveluihin. (Lapinmäki 2023.) Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu nuorisolain (1285/2016) mukaan alle 29-vuotiaille, jotka tarvitsevat tukea arjessa sekä tulevaisuuden suunnittelussa. Etsivän nuorisotyöntekijän tavoitteena on löytää tuen tarpeessa olevia ja auttaa heitä palveluiden tai tuen piiriin. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 7.) Palvelu on aina maksutonta ja luottamuksellista. Etsivä nuorisotyöntekijä auttaa nuorta hänen itse määrittelemän tarpeen perusteella (PoInt-Nuorten portaali 2023).

Nuorisotyö ja nuorisopolitiikka kuuluvat kunnan tehtäviin ja sen lisäksi kuntien tehtävä on toimia yhteistyössä nuorten kanssa toimivien viranomaisten, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä toteuttavien tahojen kanssa (Kuntaliitto 2022). Nuorisopalvelut ovat asiantuntijaorganisaatio, jossa asiantuntijat kohtaavat nuorilähtöisesti ja tukevat alle 29-vuotiaita eri toimintaympäristöissä, hyödyntäen erilaisia nuorisotyön menetelmiä (Jyväskylän kaupunki 2021, 2).

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut järjestää nuorisotyötä eri alueilla, joissa sijaitsee kymmenen erilaista tilaa. Kaupungin nuorisopalveluihin kuuluu monipuolinen valikoima erilaisia nuorten palveluita, kuten Taidetyöpajan toimintaa, Ohjaamon palveluita, etsivää nuorisotyötä, Nuorten kohtaamispaikka Bostarissa järjestettävää toimintaa, liikkuvaa nuorisotyötä kouluissa ja verkossa sekä Nuorisopakun tarjoamia palveluita (Jyväskylän kaupunki 2023a.)

Etsivän nuorisotyön toimitilat sijaitsevat osittain Nuorten talossa, jonka tavoitteena on koota alueen toimijat yhteen. Nuorten on helpompi löytää tarvitsemansa palvelut, kun ne löytyvät saman katon alta. Palvelut on suunnattu 13–29-vuotiaille ja niiden joukosta löytyy palveluita nuorisotyön lisäksi päihde- ja mielenterveys-, sosiaalityön, Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön palveluja. Nuorten talossa saa tietoa moniin nuorta mietityttäviin kysymyksiin, kuten asumiseen, opiskelemiseen, hyvinvointiin tai harrastuksiin. (Jyväskylän kaupunki 2023b.)

Nuorten talo sijaitsee Jyväskylän keskustan sydämessä, mikä tekee siitä helposti löydettävän nuorille. Nuoren ei välttämättä tarvitse tietää tarkkaa palvelua, johon ohjautua, sillä paikan päällä osataan neuvoa oikean palvelun äärelle. Tämä madaltaa kynnystä hakeutua palveluiden pariin. Kynnyksettömyys näkyy esimerkiksi Nuorten talolla siten, että tarjolla on ajanvaraukseton walk in- palvelu, jonne voi saapua ja keskustella aulassa olevan työntekijän kanssa millaisissa asioissa kaipaa apua ja tämän tiedon perusteella nuori ohjataan asianmukaisen asiantuntijan luokse (Nuorten Jyväskylä 2023).

3 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Nuorisolaki (1285/2016) määrittelee etsivän nuoristyön seuraavanlaisesti: etsivä nuorisotyö on kohdennettu 15–28-vuotiaille, jotka tarvitsevat tukea arjessa sekä tulevaisuuden suunnittelussa. Etsivän nuorisotyöntekijän tavoitteena on löytää tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttaa heitä pääsemään sellaisten palveluiden tai tuen piiriin, jotka edistävät kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskunnassa, elämänhallintaa sekä mahdollisuuksia koulutukseen ja työmarkkinoille. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 7.) Työnkuva on laaja, jonka vuoksi etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee eri teemojen parissa, jotka voivat vaihdella asiakkaasta riippuen. Nuorten pulmat voivat liittyä esimerkiksi terveyteen, sosiaalisiin suhteisiin, toiminnanohjauksen haasteisiin, päihdeongelmiin tai tiedon puutteeseen. Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävä on tukea asiakasta ja yhdessä pohtia ratkaisuja näihin pulmiin.

Kynnyksettömyys toteutuu, kun etsivä nuorisotyöntekijä toimii erilaisissa toimintaympäristöissä, jotka ovat ominaisia eri ryhmille. Nuoren on aina mahdollista tavoittaa etsivä lyhyellä odotusajalla, ja tapaamisaika pyritään sopimaan nopeasti. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu laajasti monialaiseen verkostoon ja hakeutuu yhteistyökumppaneiden avulla paikkoihin, joissa nuoria mahdollisesti tavoittaa. (mt., 20.) Etsivä työote vaatii tekijältään sinnikkyyttä ja aktiivista verkostoitumista eri toimijoiden kesken. Nuoren voi olla haastavaa löytää itse palvelujen pariin, joten etsivän nuorisotyöntekijän on oltava aktiivisesti läsnä ja tuotava työnsä näkyväksi kentällä.

Etsivä nuorisotyö lähtee liikkeelle luottamuksellisesta sekä kunnioittavasta suhteesta. Kaiken keskiössä on nuoren oman elämänsä asiantuntijuus, eli nuori itse määrittelee tarvitsemansa tuen tarpeen. Etsivän tehtävä on sitouttaa nuorta prosessiin, jossa pyritään rakentamaan nuorelle hänelle mielekästä elämää. Etsivä nuorisotyöntekijä on turvallinen aikuiskontakti, joka pyrkii tukemaan nuorta kokonaisvaltaisesti. Etsivä kunnioittaa nuorta omana itsenään ja tukee häntä yksilöllisesti. (mt.,7.) Nuoret lähtevät erilaisista lähtökohdista ja tilanteet vaihtelevat eri teemojen välillä, minkä vuoksi etsivältä nuorisotyöntekijältä vaaditaan herkkyyttä ja hienotunteisuutta asiakkaiden tarpeiden ja haasteiden kohtaamisessa. Jokainen asiakastapaaminen on ainutlaatuinen, ja jokainen asiakas on yksilöllinen persoona. Nuoren omaa päätäntävaltaa kunnioitetaan, joten etsivän nuorisotyön tehtävä on kulkea rinnalla tukien, ei puolesta päättäen tai asioiden hänen puolestaan hoitaen.

3.1 Etsivä nuorisotyö Jyväskylässä

Etsivää nuorisotyötä on tehty Jyväskylässä aktiivisesti vuoden 2008 jälkeen, jolloin Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi ensimmäiset avustuksensa (Bamming & Walldén 2019, 10). Jyväskylä on opiskelijakaupunki, mikä johtaa siihen, että muihin kaupunkeihin verrattuna Jyväskylässä on keskimäärin enemmän nuoria, jotka kuuluvat nuorisolain piiriin. Jyväskylän etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on yksi korkeimmista nuorisotilastojen perusteella (Pöytäkangas 2022).

Suomen nuorisotyön tilastot kokoaa etsivän nuorisotyöstä tilastoja, joista selviää valtakunnallisesti etsivän nuorisotyön yhteydenotot ja tapaamiset. Tilastojen mukaan vuonna 2022 Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivä nuorisotyö sekä Sovatek-säätiö sai yhteensä 918 yhteydenottopyyntöä, joista tavoitettiin 641. (Suomen nuorisotyön tilastot 2023.) Jyväskylässä etsivää nuorisotyötä toteutetaan myös Sovatek-säätiössä ja he tekevät aktiivisesti yhteistyötä Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön kanssa.

Sovatek-säätiössä on etsiviä nuorisotyöntekijöitä, jotka myös tarjoavat päihdetyöhön liittyvää tukea. Nuori voi ottaa heihin yhteyttä, jos kaipaa keskusteluapua päihteidenkäytöstä tai niihin liittyvistä palveluista. Sovatek-säätiön toimitilat sijaitsevat Matarankatu 4:ssa (Sovatek-säätiö 2023). Sovatek-säätiön tarjoamat palvelut ovat samat, mutta siellä on erityisosaamista päihdetyöhön liittyen.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivässä nuorisotyössä työskentelee tällä hetkellä yksitoista etsivää nuorisotyöntekijää sekä Sovatek-säätiön tarjoamassa etsivässä nuorisotyössä on tällä hetkellä neljä etsivää nuorisotyöntekijää. (Jyväskylän kaupunki 2023c.) Etsivien nuorisotyöntekijöiden koulutus pohja vaihtelee yhteisöpedagogin, sosionomin ja sairaanhoitajan koulutuksiin.

Yhteyttä etsiviin voi ottaa palvelunumeron kautta, jota työntekijä päivystää arkisin klo 8–16. Vaihtoehtoisesti voi jättää myös yhteydenottopyynnön lomakkeella, joka löytyy Jyväskylän kaupungin verkkosivuilta. Sivustolta löytyy myös kaikkien etsivien yhteystiedot puhelinnumeroista sähköposteihin. (Jyväskylän kaupunki 2023d.) Kuka tahansa voi olla yhteydessä etsivään nuorisotyöntekijään. Yhteydenottaja voi olla nuoren sukulainen, oppilaitos, työvoimatoimisto, puolustusvoimat sekä yhteydenottaja voi olla myös nuori itse.

Yhteydenottopyynnön jälkeen etsivä nuorisotyöntekijä on nuoreen yhteydessä ja kysyy nuorelta halukkuutta yhteistyön aloittamiseksi. Jos nuori haluaa aloittaa yhteistyön, sovitaan tapaaminen nuorelle sopivaan paikkaan, joka voi olla käytännössä mikä vain paikka, jonne nuoren on helppo tulla. Kotikäynnit ovat myös mahdollisia. Turvallisuuden ja työn sujumuuden vuoksi ensimmäiset asiakastapaamiset toteutetaan parityönä.

3.2 Etsivän nuorisotyön arvot

Valtakunnallisena lähtökohtana toiminnalle ovat lain määrittelevät arvot ja normit. Laki määrittää etsivälle nuorisotyölle yleiset lähtökohdat, mutta työn soveltamiselle on myös tilaa. Työalalle ominaisia eettisiä työtapoja määrittelee ammatillisen käyttäytymisen arvopohja, työkäytäntöjen ja toimintatapojen yhdistelmä. (Pohjantammi 2013, 34.) Etsivää nuorisotyötä toteutetaan ympäri Suomea, minkä vuoksi alueellisesti saattaa työn toteutuksessa olla eroja esimerkiksi suurien kaupunkien ja pienien kuntien välillä. Työn joustavuus tekee sen, että nuoria pystytään kohtaamaan yksilöllisesti. Paikkakuntien välillä on eroja, minkä vuoksi myös haasteet saattavat näiden pohjalta vaihdella.

Etsivän nuorisotyöntekijän kanssa toteutuva yhteistyö on aina nuorelle vapaaehtoista. Luottamuksen rakentamiseen käytetään aikaa, koska silloin se mahdollistaa sen, että nuori kohdataan kokonaisvaltaisesti. Etsivän nuorisotyö on kasvatus- ja ohjaamistyötä, joka vaatii tekijältään herkkyyttä, reflektointikykyä, tilannetajua sekä kokemusta haastavien elämäntilanteiden käsittelyssä. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 11.) Joidenkin nuorten kanssa yhteistyön aloittaminen ja luottamuksen rakentaminen saattaa vaatia enemmän aikaa, joten tapaamisia pyritään järjestämään asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Yhteistyö on nuorelle vapaaehtoista, joten turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luominen etsivän ja nuoren välille on erityisen tärkeää.

Etsivän nuorisotyön käsikirja on koonnut arvoja ja periaatteita, jotka ohjaavat toimintaa. Näitä arvoja ovat vapaaehtoisuus ja itsemääräämisoikeus, nuorilähtöisyys, luottamuksellisuus, yhdessä kulkien (ei puolesta päättäen), kokonaisvaltaisuus, ihmisten välinen vuorovaikutus, oma persoona ja arvomaailman merkitys, kynnyksettömyys, monialainen yhteistyö ja nuoren äänen kuuleminen. (mt., 12—13.)

Jyväskylän kaupungin nuorisoplääni, eli toimintasuunnitelmat vuosille 2021–2025 on listannut työssä toteutettavia arvoja, joita on määritelty seuraavanlaisesti. **Yhdenvertaisuus ja tasa-**

arvo, jolla tarkoitetaan sitä, että jokainen nuori kohdataan sellaisena kuin hän on, kaikkeen syrjivään käyttäytymiseen puututaan sekä nuorille taataan tasa-arvoinen kohtelu. **Nuorilähtöisyys**, eli lähtökohtana työssä on nuoren tarpeet, nuorilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä nuoria kuullaan eri tavoilla ja tasoilla heitä koskevista asioista. **Kohtaaminen ja läsnäolo** nuoria kuunnellaan, ja heitä kohdataan yksilöllisesti ja kunnioittavasti sekä pyritään kiirettömään ja tasa-arvoiseen kohtaamiseen. **Kynnyksettömyys** toteutuu siten, että toimintaa on helposti saatavilla, ilmapiiri on turvallinen ja ohjaajat ovat helposti lähestyttäviä. (Jyväskylän kaupunki 2021,7.)

3.3 Avustukset ja nuorisolaki

Opetus- ja kulttuuriministeriö avusti etsivää nuorisotyötä ensimmäisen kerran vuonna 2008 valtion budjetista 2,5 miljoonalla eurolla. Rahoitus kohdennettiin etsivän nuorisotyön ammattilaisten palkkaukseen. Vuonna 2019 määräraha nousi noin 13 miljoonaan. (Bamming & Walldén 2019, 10.)

Etsivän nuorisotyön merkitys on aikaisemmin huomattu, mikä näkyy valtionavustusten määrässä, joka on kasvanut vuosien mittaan merkittävästi. Vuoden 2023 elokuun lopussa laaditun valtion budjetin julkaistussa pohjaesityksessä on esitetty, että valtion budjetti leikkaisi 4,6 miljoonaa euroa etsivästä nuorisotyöstä ja työpajatoiminnasta (Into-Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023d). Rahoitus määrittelee työn toiminnan laajuuden, joten se olisi takaisku etsivälle nuorisotyölle.

Nuorisolain tuntemus on tärkeä osa etsivää nuorisotyötä, sillä työ pohjautuu voimassa olevaan nuorisolakiin, joka myös ohjaa työn arvoja, joita toteutetaan jokapäiväisessä työssä. Velvoittavasti nuorisolaki ohjaa vain Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa etsivässä nuorisotyössä, muiden toimijoiden järjestämään etsivään nuorisotyöhön pätee muiden toimialojen lait (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 76).

Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Nuorisotyöllä tuetaan nuoren kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Nuorisopolitiikalla pyritään parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä pyritään parantamaan sukupolven välistä vuorovaikutusta. (Nuorisolaki 1285/2016 §3.) Nuorisolaissa on määritelty etsivän nuorisotyön tavoitteet, toimintatavat ja velvollisuudet. Nuorisolaki määrittelee muun muassa etsivän nuorisotyön seuraavanlaisesti:

”Etsivä nuorisotyön tehtävä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella.” (Nuorisolaki 1285/2016 §10.)

Muita lakeja nuorisolain lisäksi, jotka ohjaavat toimintaa ovat:

”perustuslaki, yhdenvertaisuuslaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki, tietosuojalaki, hallintolaki, kuntalaki, oppivelvollisuuslaki, laki valtakunnallisesta opinto- ja tutkintorekisteristä, laki kuntouttavasta työtoiminnasta, työttömyysturvalaki, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, siviilipalveluslaki, asevelvollisuuslaki” (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 78).

4 TUEN TARVE JA ETSIVÄN NUORISOTYÖN HAASTEET

Etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee nuorten kanssa erilaisissa tilanteissa, ja jokainen asiakas voi tarvita erilaista tukea. Siksi on tärkeää, että etsivällä nuorisotyöntekijällä on laaja tuntemus erilaisista haasteista, joita asiakkaat voivat kohdata. Asiakkaana saattaa olla esimerkiksi henkilö, jolla on päihteiden ongelmakäyttöä, masennusta, neuropsykiatrisia vaikeuksia, yksinäisyyttä tai haasteita mielekkään tekemisen löytämisessä, eli kirjo voi olla laaja.

Yhteistyö lähtee käyntiin nuoren asettamista tavoitteista. Nuoren kanssa asetetut tavoitteet voivat käytännössä olla mitä tahansa, mihin nuori kokee tarvitsevansa tukea. Tarpeen määrittelee aina nuori itse, ja yhteistyö etsivän nuorisotyöntekijän kanssa aloitetaan näiden lähtökohtien pohjalta. Työn tavoitteet voivat vaihdella aina arkisista haasteista syvempiin ongelmiin.

Etsivän nuorisotyön vaikutukset voivat olla monenlaisia, kuten asiakas on saanut jätettyä toimeentulohakemuksen, onnistunut selvittämään paikallisliikenteen aikataulut tai saanut siivottua. Näiden perusasioiden hoidon lisäksi voi olla kuntouttavia muutoksia, kuten unirytmien parantuminen, ahdistus- ja masennusoireiden väheneminen, humalahakuisten juomien vähentyminen, huumeiden käytön katkaiseminen tai velkojen järjestelyn aloittaminen. (Puuronen 2014, 56.)

Etsivällä nuorisotyöntekijällä saattaa olla haasteita löytää tasapaino auttamisen halun ja sen ammattimaisuuden kanssa, erityisesti tämä saattaa ilmentyä asiakasprosessin alussa. Näissä tilanteissa saattaa olla taipumuksena ajatella ja toivoa, että tehty työ pelastaisi nuoren, jolloin oma ammattirooli asettuu ”pelastajan” rooliin. Tästä kokemuksesta puhuvat vastavalmistuneet ja he, jotka ovat työskennelleet pitkään. (mt.,76.)

Etsivässä nuorisotyössä ei ole tarkoitus ratkaista ongelmia asiakkaan puolesta, vaan on pyrittävä tarjoamaan tarvittavia työkaluja yhteiskunnassa selviytymiseen. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä avusta ja tarjotuista palveluista, ja hänen itsemääräämisoikeuttaan on kunnioitettava. Ne, joilla on vähemmän työkokemusta, saattaa kokea tilanteen usein epäonnistumisena (mt.,76). Etsivän nuorisotyöntekijän on pyrittävä tekemään itsestään tarpeeton, jotta asiakas kykenee itse ottamaan vastuun omasta elämästään. Tästä seuraa se, että auttaminen on edennyt siihen pisteeseen, että nuori pärjää itsenäisesti ja hän selviytyy ilman jatkuvaa tukea.

4.1 NEET- asiakkaat

Etsivän nuorisotyön asiakkaina saattaa olla nuoria, jotka ovat työ- ja opiskelupaikan ulkopuolella. Etsivässä nuorisotyössä näistä nuorista käytetään termiä NEET-nuoret. Erityisesti Jyväskylässä NEET-nuoria on suuri määrä suhteutettuna väkilukuun, ja tämä luku on yksi maan suurimpia (Pöytäkangas 2022).

NEET-lyhenne tarkoittaa ”Not in Employment, Education or Training”. Suomennettuna tämä tarkoittaa ”ei työssä, tutkintoon johtavassa koulutuksessa eikä kurssikoulutuksessa.” (Tilastokeskus 2023.) Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tukea koulutuksen, työelämän ja muiden palveluiden ulkopuolella olevia. Kuitenkaan työn pääkriteerinä ei ole koulutukseen ja työhön ohjaaminen, joka määrittäisi työn onnistumisen. (Vauhkonen & Hoikkala 2020a, 8.)

Joskus tilanne nuoren kanssa voi olla sellainen, että hän ei pysty juuri sillä hetkellä osallistumaan työelämään, esimerkiksi sairastamisen takia. Tämä on syy miksi työhön ja opiskeluun ohjaaminen ei saa olla pääkriteerinä, koska se ei ole kaikille nuorille realistinen tavoite. Joskus nuoren tilanne saattaa olla sellainen, ettei hän ole valmis koulutukseen tai työhön, silloin niihin ohjaaminen saattaa olla negatiivinen kokemus, joka sen sijaan lisää syrjäytymisriskiä (Vauhkonen & Hoikkala, 2020b, 96).

Julkisessa keskustelussa sekä tutkimuksissa syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa oleviksi nuoriksi määriteltyjen luvut on laskettu 15–29-ikäisistä NEET-nuorista, joilla on enintään toisen asteen perusasteen tutkinto suoritettuna. Tähän ryhmään kuuluvat myös nuoria, jotka ovat vaihtamassa koulutusta, työstä irtisanoutuneita, opiskelun aloittamista aikovia ja vammaisia nuoria. Osa nuorista saattaa käydä nopeasti NEET-statuksella, mutta sitten on taas niitä, jotka jäävät statukselle pidemmäksi aikaa. Syitä tälle miksi nuoret saattavat jäädä NEET-määritelmään voivat olla työmarkkinoiden niukkuus, nuoren mielenterveyden haasteet, kognitiiviset vaikeudet, päihdeongelmat, lasten hoitaminen kotona ja vammaisuus. (Vauhkonen & Hoikkala 2020b, 28.)

NEET- status ei suoranaisesti tarkoita syrjäytyneitä nuorta vaan taustalla saattaa olla myös omat ratkaisut, jotka ovat harkittuja, kuten opiskelun keskeyttäminen ja alan vaihtaminen. On siis katsottava NEET-nuoren elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti, jotta voidaan tutkiskella, että onko nuori syrjäytymisvaarassa.

NEET-nuoria on viime vuosikymmeneen verrattuna enemmän, mikä selittyy osittain nuorisotyöttömyyden kasvulla ja työmarkkinoiden muutoksilla, sekä sillä, että koulutusta ei koeta riittävän työelämän vaatimuksiin. Olisi löydettävä ratkaisuja, joiden avulla kukaan ei jäisi työn ja koulutuksen ulkopuolelle, sillä alhainen koulutus ja työelämän ulkopuolelle jääminen heikentävät työllistymismahdollisuuksia ja sen myötä voi horjuttaa nuoren luottoa yhteiskuntaa kohtaan. Pitkittynyt työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle jääminen altistaa myös mielenterveyden ja talouden ongelmille. (Paananen & Surakka & Kainulainen & Ristikari & Gissler 2019, 115.)

Nuoret tarvitsevat kokonaisvaltaista tukea löytääkseen paikkansa yhteiskunnassa. Kaikki haasteet eivät ole etsivän nuorisotyöntekijän ratkaistavissa, kuten esimerkiksi työelämän pirstalemaisuus sekä koulutuksen riittämättömyys työelämässä. Se, mitä etsivä nuorisotyöntekijä voi tehdä, on tuoda aktiivisesti esille näitä haasteita päättäjille, jotta yhteiskunnan rakenteita voidaan muuttaa yhdenvertaisemmaksi.

4.2 Nuoret yhteiskunnan ristiaallokossa

Etsivässä nuorisotyössä kunnioitetaan nuoren omaa päätäntävaltaa, mutta samalla yhteiskunnan odotukset ja vaatimukset vaikuttavat työnkuvaan. Etsivän nuorisotyöntekijän on tasapainoiltava nuoren oman tahdon ja yhteiskunnan vaatimusten välillä. On tärkeää ymmärtää mitkä yhteiskunnan odotukset ovat realistisia nuoren kannalta. Yhteiskunta asettaa vaatimuksia, mutta resurssit palveluissa voivat olla rajalliset, mikä myös aiheuttaa ristiriitaa työssä.

Yhteiskunnan odotukset saattavat olla kohtuuttoman korkealla, sillä kaikki eivät kykene niihin, vaikka yrittävätkin parhaansa. Yhteiskunnan keskeisinä ihanteita pidetään sosiaalista ja taloudellista omatoimisuutta, itsenäisyyttä ja itseohjautuvuutta, eli riippumattomuutta yhteiskunnan sosiaalisesta ja taloudellisesta tuesta (Bergenheim 2020). Yhteiskunnan kovan näkemyksen mukaan osallisuutta määritellään tekemisen ja statuksen kautta: tärkeinä asioina pidetään opintoja, työpaikkaa ja ansiotasoa. Yhteiskunta on myös muuttunut entistä vaativammaksi sekä kiinnittyminen yhteiskuntaan on entistä vaikeampaa kuin menneinä vuosikymmeninä. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 102–103.)

Itsenäistymiseen liittyvät käsitykset ja ideaalit muovautuvat tietyssä yhteiskunnallisessa ympäristössä. Käsitykset eivät muutu samassa tahdissa ympäröivän yhteiskunnan vaatimusten

kanssa, mikä saattaa aiheuttaa ristiriitaisia odotuksia, joihin nuorten on vaikea vastata. Nuorille tarjottu itsenäistymisen malli on myös ahdas. On monia erilaisia näkemyksiä siitä, miten tulisi suhtautua asioihin, kuten itsenäistymiseen, ammatinvalintaan ja työllistymiseen, vaikka nämä voivat poiketa yksilöiden toivomasta elämänpolusta. (Honkatukia, Kallio, Lähde & Mölkänen 2020, 15, 27.)

Nuoren omat arvot ja elämäntilannet eivät välttämättä sovi yhteiskunnan niin sanottuihin normeihin, mutta se ei tarkoita väistämättä sitä, että elämä olisi laadultaan heikkoa. Hyvän elämän määrittelee lopulta yksilö itse oman kokemuksensa kautta. Joitakin edeltä lueteltuja normeja, kuten esimerkiksi itsenäisyys voi olla jollekin yksilölle mahdotonta tavoittaa, jos kyseessä on esimerkiksi pitkäaikaisesti sairastunut, jonka on mahdotonta toimia täysin itsenäisesti.

Pohjoismaisena hyvinvointivaltiona Suomi painottaa kaikkien pitämistä mukana sekä palvelujärjestelmän syrjimätöntä luonnetta. Kuitenkin keskusteluissa ja poliittisessa päätöksenteossa painotetaan jokaisen yksilöllistä vastuuta luoda itselleen hyvää elämää. Ajatellaan, että kaikilla nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet tehdä valintoja elämässään. Samaan aikaan nuorille sysätään suuri vastuu siitä, että siirtymä nuoruudesta aikuisuuteen sujuu. Epävarmuus ja epäonnistuminen ovat raskaita kokemuksia, jonka vuoksi luottamus yhteiskuntaan saattaa heiketä ja lisätä ulkopuolisuuden tunteita. (Honkatukia, Kallio, Lähde & Mölkänen 2020, 8.) Hyvinvointivaltion vahva sosiaaliturva takaa taloudellista turvaa, jonka vuoksi se saattaa vaikuttaa yhteisöllisyyteen siten, että ihmiset saattavat lähtökohtaisesti olettaa muiden pärjäävän. Tämä voi johtaa yhteisöllisyyden vähenemiseen ja siihen, että nuoret pyrkivät selviytymään yksin. Lisäksi Suomen palvelujärjestelmässä on edelleen haasteita, eikä se toimi tasavertaisesti jokaisen kohdalla.

Aikuisuuteen siirtyminen on nuorelle prosessi, joka voi viedä vuosia. Siirtyminen nuoruudesta aikuisuuteen on haastava elämänvaihe, johon liittyy etsimistä, identiteetin rakentamista omine epävarmuuksineen, kokeiluja, pohdintaa ja oman suunnan hakemista. Samaan aikaan aikuistuvan nuoren odotetaan tekevän suuria tulevaisuuteensa liittyviä ratkaisuja ja joskus jopa yksin. (Honkatukia, Kallio, Lähde & Mölkänen 2020, 7.) Haasteiden taustalla voi olla myös yksinäisyyttä, sillä nuorten oletetaan olevan automaattisesti itsenäisiä, vaikka joidenkin nuorten kohdalla tarvitaan tukea itsenäisyyden saavuttamisessa. Nuoren saattaa olla vaikeaa sopeutua itsenäiseen elämään ilman vierellä kulkevaa turvallista aikuista, joka ohjaa ja neuvoa käytännön asioissa.

Nuorisobarometrin erillisnäytteen/aineistonkeruun perusteella yksinäisyyden kokemukset yleistyvät noin 20-vuoden iässä, joka voi liittyä aikaan, jolloin nuori muuttaa omilleen lapsuudenkodistaan (Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017, 14). Tämä on nuorelle haastavaa aikaa opetella pitämään täysin itsenäisesti huolta omasta hyvinvoinnistaan, jonka vuoksi se saattaa herättää yksinäisyyden tunteita. Suomalaisessa yhteiskunnassa on myös vahva oletus siitä, että perhe ja läheiset suhteet tarjoavat nuorelle tuen itsenäistymiseen (Honkatukia, Kallio, Lähde & Mölkänen 2020, 58). Kuitenkin nuoret tulevat erilaisista taustoista, ja jotkut heistä voivat esimerkiksi olla etäisissä suhteissa vanhempiinsa eivätkä välttämättä kuulu mihinkään sosiaaliseen verkostoon, josta he saisivat tarvitsemaansa tukea.

Etsivän nuorisotyön asiakkaana olevien nuorten yksinäisyys on yleisempää kuin muilla saman ikäisillä nuorilla (Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017, 13). Etsivän nuorisotyön yhtenä tavoitteena on liittää nuori johonkin ryhmään, missä hän tuntee tulevansa hyväksytyksi sellaisena kuin on. Yksinäisyyden pitkäaikainen kokemus saattaa aiheuttaa syrjäytymistä ja jopa sairastumista. Yksinäisyyden riskitekijöihin yhdistyy useita fyysisiä sairauksia, kuten esimerkiksi kohonnut verenpaine sekä psyykkisiä sairauksia, kuten masennus (Kähkönen 2021). Sosiaalista vahvistumista tapahtuu, kun nuorella on ympärillään myönteinen ja turvallinen sosiaalinen verkosto ja nuori kokee kuuluvansa itselleen tärkeisiin yhteisöihin (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 8).

Suomen koulutussysteemissä on myös haasteita. Kaikille tarjottu malli ei välttämättä sovi, eikä erityisesti heille, joilla on oppimiseen liittyviä haasteita. Esimerkiksi toisen asteen koulupaikkoja erityistä tukea tarvitseville on rajallinen määrä, joka luo oman yhteiskunnallisen ongelman, joka ei poistu pelkästään oppivelvollisuusikää nostamalla. Oppivelvollisuuden laajeneminen on lisännyt hakijoita erityisoppilaitoksiin, jonka vuoksi erityisoppilaitokset eivät ole pystyneet tarjoamaan opiskelupaikkaa oppivelvollisille, jotka tarvitsevat vaativan erityisen tuen opetusta (Meriläinen 2022).

Maailmanlaajuisesti Suomen koulutus on korkeatasoista. Suurimmaksi osaksi kaikki koulutus on maksutonta, jonka tavoitteena on taata jokaisella laadukas opetus perheen tulotasosta riippumatta. Oppivelvollisuus laajeni vuonna 2021 18-vuoteen saakka, eli nuoren täytyy hakea toisen asteen koulutukseen, jos hän on peruskoulun yhdeksännellä luokalla. (InfoFinland.fi 2023.)

Opetus on laadukasta, mutta se ei takaa, että järjestelmä sopii kaikille. Sen takia koulutuksen on oltava sopivasti joustavaa ja mukauduttava oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin. Koulutuspolitiikan tavoitteiden ja työelämän vaatimusten lisääntymisen vuoksi koulutuksen opintovaatimukseen on tullut yhä kasvavia vaatimuksia, minkä vuoksi yhä useammat eivät pysy mukana tässä kehityksessä ilman opintojen aikaista henkilökohtaista ohjausta ja tukea (Mäkihonko, Hakkarainen & Holopainen 2017, Luku 4). Ongelmaksi siis muodostuu se, että henkilökohtaiseen tukeen ja ohjaukseen ei ole tarpeeksi resursseja. Vaatimusten kasvaessa saattaa osa tippua koulutuksen ulkopuolelle.

4.3 Asiakkaan psykososiaaliset ja neuropsykiatriset haasteet

Etsivässä nuorisotyössä työskennellään nuorten kanssa, joilla voi olla erilaisia haasteita, kuten mielenterveysongelmia, päihdeongelmia tai neuropsykiatrisia haasteita. Tämän vuoksi on tärkeää ymmärtää kuinka nämä haasteet vaikuttavat yksilöön. Psykososiaalisuudella tarkoitetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat yksilön sosiaaliseen ja psykologiseen hyvinvointiin (Sosiaali ja terveysministeriö 2023, 3). Toimintakykyyn voi vaikuttaa monet eri tekijät ja niitä voi listata usealla eri tavalla. Hyvä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja niitä tukeva ympäristö auttavat voimaan hyvin, jaksamaan työelämässä, selviytymään arjessa itsenäisesti sekä löytämään paikkansa yhteiskunnassa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2022.)

Esimerkiksi masennus aiheuttaa monenlaisia oireita ja se voi näyttäytyä monella eri tavalla. Oireita voivat olla mielialan vaihtelut, riitaantuminen läheisten kanssa tai suhteista vetäytyään. Lisäksi masennukseen liittyy usein mielenkiinnon katoaminen. Masennus voi ilmetä myös aikaisemmasta poikkeavana päihteiden käyttönä tai vahingontekoina. Masennus lisää keskittymisvaikeuksia, jonka vuoksi oppiminen ja asioiden omaksuminen vaatii ylimääräistä ponnistelua. Toivottomuuden ja umpikujan tunteiden vuoksi tulevaisuus näyttää synkältä ja saattaa ilmetä itsetuhoisia ajatuksia. (Karlsson & Marttunen 2007, 6.)

Toimintakyvyn heikkenemisen takana voi olla myös mielenterveyden häiriöitä. Mielenterveyshäiriöt ovat oireyhtymiä, joissa on merkittäviä psyykkisiä oireita, joihin liittyy kärsimystä ja haittaa. Vakavimmat häiriöt voivat aiheuttaa kärsimystä, elämänlaadun ja toimintakyvyn heikkenemistä. Näitä häiriöitä voivat olla esimerkiksi mielialahäiriöt, ahdistuneisuushäiriöt, psykoosit, syömishäiriöt, päihde- ja toiminnalliset riippuvuudet. (Terveiden- ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Haasteiden taustalla voi olla myös päihteiden ongelmakäyttöä, jolla yritetään selviytyä muista elämän haasteista, tai kyseessä voi olla myös itsenäinen riippuvuusongelma. Päihteiden ongelmakäytön voi tunnistaa seuraavista oireista: päihtymiseen tarvitaan suurempia annoksia ja vaikutuksen päättyessä alkavat vieroitusoireet. Päihteitä käytetään enemmän ja pidempään kuin oli suunniteltu sekä päihteiden käyttöä on vaikea hallita. Arjessa suuri osa ajasta menee päihteiden käytöstä toipumiseen ja ihmissuhteet ja opiskelu, työ ja vapaa-aika kärsivät päihteiden käytöstä. Ongelmista huolimatta kierre jatkuu. (Mielenterveystalo.fi 2023.)

Toiminnan ohjauksen haasteiden taustalta saattaa löytyä myös neuropsykiatrisia haasteita. Neuropsykiatrisessa häiriössä aivojen toiminnan rakenteet ovat poikkeavat ja se vaikuttaa havainnointiin, toiminnanohjaukseen ja sosiaalisiin taitoihin. Neuropsykiatriset häiriöt sijoittuvat neurobiologisiin sekä psykiatristen häiriöiden välimaastoon. Neuropsykiatrisia häiriöitä ovat esimerkiksi ADHD, autismi ja tichäiriöt. (Puustjärvi 2022, luku 1.) Neuropsykiatriset haasteet saattavat olla haasteena, joka eittämättä vaikuttaa omaan arjen hallintaan ja sitä kautta vaikuttaa hyvinvointiin kokonaisvaltaisesti.

Esimerkiksi aikuisten ADHD-diagnoosit ovat yleistyneet, sillä oireet saattavat piiloutua ja niitä on haastava havaita. Syitä myöhäiselle diagnoosille saattavat olla, että aikuisena oma sietokyky pittää esimerkiksi elämänmuutoksen myötä. Esimerkiksi omilleen muuttaminen taikka kasvanut vastuu voivat aiheuttaa haasteita. Olosuhteiden ja arjen muutokset voivat lisätä kuormitusta, joka johtaa oman kantokyvyn romahtamiseen. Hoitoon hakeutumisen esteinä voi olla pärjäämisen paineet, häpeä ja ADHD:hen liittyvät ennakkoluulot. (Terveystalo 2023.) Ilman diagnoosia ja siihen kuuluvaa hoitoa haasteet saattavat iän myötä kasvaa, jolloin perusasioiden hoitaminen ja yhteiskunnan odotuksien vastaaminen on melkein mahdotonta.

Kuntien tarjoamaa psykososiaalista hoitoa käytetään monien psyykkisten häiriöiden hoitoon. Psykososiaalisten hoitojen tavoitteena on parantaa sosiaalista toimintakykyä, oppia uusia taitoja, ylläpitää toimivia ihmissuhteita ja parantaa elämänlaatua. (Hirschovits- Gerz 2022, 6.) Psykososiaalisen hoidon tulisi olla helpommin saatavilla ja hoitoon hakeutumisen kynnystä tulisi madaltaa. Etsivän nuorisotyöntekijän tekemä palvelunohjaus saattaa palveluiden puutteen ja ruuhkautumisen vuoksi vaikeutua, kun nuori ei pääse tarvitsemiinsa palveluihin.

Ruuhkautuneet mielenterveyspalvelut vaikuttavat usean elämään. Suomalaisten fyysinen terveys on parantunut viime vuosikymmenten aikana, kuitenkin vastaavaa muutosta ei ole nähtävissä mielenterveydessä. Tämä näkyy yhteiskunnan kustannuksissa siten, että

mielenterveyden häiriöiden kustannuksiksi on arvioitu olevan 11 miljardia euroa vuodessa. (Mieli ry, 2023b.)

Asiakkaiden lähtötilanteet voivat olla haastavat, jonka vuoksi ensisijaisesti on kiinnitettävä huomiota akuutteihin toimintakykyyn rajoittaviin haasteisiin. Esimerkiksi vakavasti masentuneen nuoren kohdalla mielenterveyspalveluiden saaminen on ensiarvoisen tärkeää ennen kuin hän on kykenevä siirtymään opiskelemaan tai työelämään.

Nuorten psyykinen oireilu on lisääntynyt, mikä näyttäytyy siten, että perusterveydenhuolto ole pystynyt vastaamaan kasvavaan mielenterveyspalvelujen tarpeeseen. Nuorisopsykiatrinen sairaanhoito on ympäri Suomen kuormittunut ja mielenterveyspalvelut ovat pirstalemaisista, eivätkä palvelupolut toimi. (Korpela 2022.) Haaste, johon voi törmätä, on mielenterveyspalveluiden heikko saatavuus, sillä saatavuus saattaa olla monilla paikkakunnilla heikko ja resurssit rajalliset. Heikossa kunnossa olevien nuorten on entistä haastavampaa hakeutua avun piiriin, kun palveluihin pääseminen on haastavaa.

5 ETSIVÄN NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN

Opinnäytetyössäni oli tavoitteena etsivän nuorisotyön toimintatapojen kehittäminen kerätyn aineiston perusteella. Kehittämistä on vähintään kolmenlaista: ammattipätevyydestä huolehtiminen, toimintaympäristöjen ja rakenteiden kehittäminen sekä hyvien työtapojen jalostaminen (Leppä & Palomäki 2012, 213). Työn kehittäminen on jatkuva prosessi, joka on alati muutostilassa. Työn kehittämisestä on myös vastuussa työntekijä itse, erityisesti silloin, kun on kyse oman ammattipätevyyden kehittämisestä. Työyhteisö on myös vastuussa siitä, että työntekijällä on tarvittavat työvälineet toiminnan kehittämiseksi.

Kehittämistoimintaa pidetään yhtenä keskeisenä työelämän osaamisalueena, sillä yhteiskunta ja työelämän eri toimialat muuttuvat kiihtyvällä vauhdilla. Kehittämisellä halutaan saavuttaa uusia toimintatapoja, osaamista, rakenteita, verkostoja tai innovaatioita. (mt., 218.)

Etsivän nuorisotyön tuloksia raportoidaan säännöllisesti vuosittain tehdyillä Sovari-kyselyillä sekä Nuorisotutkimusseuran tutkimukset tuovat esiin mahdollisista kehityskohdista sekä raportoi siitä, missä mahdollisesti on onnistuttu. Raportointia on myös muun muassa avustusselvitysten ja etsivien nuorisotyöntekijöiden Parent- järjestelmän kautta. Kerätty tieto on erityisen tärkeää työntekijälle itselleen sekä koko työorganisaatiolle.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivät nuorisotyöntekijät tekevät joka vuosi oman toimintasuunnitelman, jonka tavoitteiden mittaamista pyritään seuraamaan säännöllisesti. Vuoden aikana pyritään tarkastelemaan missä mennään tavoitteiden osalta ja tarkastelemaan toteutumista. Myös pohditaan, että onko tarve muuttaa toimintaa, jotta pystytään reagoimaan nopeasti erilaisiin tarpeisiin, mikä on nuorisotyön perusasia. Työ koko ajan kehittyy sekä nuorten tarpeet sanelee sen, että missä nuoria tavoitetaan ja minne etsivät nuorisotyöntekijät menevät. (Lapinmäki 2023.)

5.1 Sovari-mittari

Sovari-vaikutusmittari on sosiaalisen vahvistumisen mittari, joka kerää tietoa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan tasosta sekä vaikutuksesta nuorten elämäntaitoihin. Tietoa tuotetaan vuosittain laajasti valtakunnallisesti, alueellisesti sekä palveluyksiköittäin. Sovari tuottaa tietoa siitä, kuinka etsivää nuorisotyötä sekä työpajatoimintaa toteutetaan asiakkaan näkökulmasta. Sovarilla saadaan myös tietoa siitä, millaisia sosiaalisia vahvistavia vaikutuksia toiminnalla on ollut. Sosiaalista vahvistumista tarkastellaan viidellä eri osa-alueella:

itsetuntemus, sosiaaliset taidot, arjen hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet, elämänhallinta ja tavoitteellisuus. (Into- etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023b.)

Sosiaalinen vahvistaminen on keskeisten elämäntaitojen vahvistamista ja sillä tarkoitetaan sosiaalisen toimintakyvyn, arjen- ja elämäntaitojen parantamista. Tavoitteena on parantaa yksilön kykyä toimia ja selvitä sosiaalisissa tilanteissa, kehittää suhteita muihin ihmisiin sekä edistää vuorovaikutusta ja osallisuutta lähipiirissä, yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Sosiaalinen vahvistaminen ehkäisee syrjäytymistä ja lisää hyvinvointia. Sosiaalisen vahvistumisen tarpeet voivat liittyä laajasti esimerkiksi työttömyyteen, toimeentuloon, vapaa-ajantoimintaan, arvottomuuteen, yksinäisyyteen tai ulkopuolisuuteen, arjenhallinnan vaikeuksiin tai toivottomuuden tunteeseen. (Kinnunen 2016, 6–7.)

Etsivässä nuorisotyössä Sovari-kyselyä tarjotaan nuorelle, kun etsivä on työskennellyt nuoren kanssa yhden tai useamman asian parissa. Nuoren ja etsivän nuorisotyöntekijän yhteistyö voi olla päättymässä tai edelleen jatkua. (Kinnunen 2016, 29.) Sovari-mittari kertoo siis etsivän nuorisotyön välittömistä vaikutuksista, mutta ei mittaa sen pitkäaikaisvaikutuksia. Tämän vuoksi tekemäni tutkimus täydentää olemassa olevaa tutkimustietoa.

5.2 Jyväskylän Sovari-mittarin tuloksia

Etsivän nuorisotyön vaikutuksia seurataan säännöllisesti Into ry:n tekemän Sovari-kyselyn avulla. Vaikuttavuuden seuraaminen edistää työn kohdentamista ja kehittämistä. Asiakkailta saatu palaute kertoo suoraan mahdolliset kehittämiskohteet ja missä on työssä onnistuttu. Vuoden 2021 valtakunnallisia Sovari-kyselyn vastauksia vertailtiin Jyväskylän saamiin tuloksiin seuraavanlaisesti.

Jyväskylän etsivä nuorisotyö saa valtakunnan tasoa korkeamman arvosanan vuoden 2021 Sovari-kyselyn tulosten perusteella. Valtakunnallinen arviointi etsivästä nuorisotyöstä on arvosanaltaan 4,6/5 kun taas Jyväskylän vastaava luku on 4,8/5. Heikoimman arvosanan valtakunnallisesti on saanut väittämä ”Etsivä on auttanut minua päättämään, miten pääsen elämässä eteenpäin”. Kyseinen arvosana on valtakunnallisesti 4,3/5, kun taas Jyväskylässä vastaava luku on 4,5/5. (Jyväskylän kaupunki 2022.) Tästä voi tehdä päätelmän, että pitkän tähtäimen suunnitelmat eivät välttämättä selviä yhteistyön aikana. Toisaalta päätös on aina nuorella itsellään, siitä kuinka hän haluaa edetä asiakkuudessaan. Olisi kuitenkin syytä pohtia,

olisiko yhteistyön aikana tarpeen nostaa näitä tulevaisuuskysymyksiä aktiivisemmin esiin asiakkaan kanssa, jotta tulevaisuuteen liittyvät päätökset saadaan tehtyä.

Kyseisen Sovari-kyselyn perusteella voidaan myös tehdä johtopäätös siitä, että Jyväskylässä tehdään enemmän yhteistyötä nuorten kanssa, joiden elämäntilanteet ovat kriisiytyneet. Tämän johtopäätöksen voi tehdä kyselyn kohdasta, jossa kysytään, mihin nuori on saanut etsivältä nuorisotyöntekijältä apua. Yksi viidestä tärkeimmän ohjauksen kohteeksi on todettu olevan palveluohjaaminen, johon kyselyyn vastanneet ovat saaneet apua. Kyseisiksi palveluiksi nousi erityisesti terveyst- ja mielenterveyspalvelut, joiden pariin asiakkaat ovat hakeutuneet yhteistyön aikana (61 % jyvaskyläläisistä vastaajista, kun vastaavasti valtakunnallinen luku on 35 %). Jyväskylän vastaava suuri luku selittyy sillä, että mielenterveyspalveluiden pariin on haastava päästä, minkä vuoksi etsivä nuorisotyö kannattelee nuorta pitkään. (Jyväskylän kaupunki 2022.)

Sovari-kyselyn mukaan suurimpia vaikutuksia on nähtävissä sosiaalisessa vahvistumisessa, kun taas matalin vaikuttavuus on havaittavissa itsetuntemuksen kohdalla (Jyväskylän kaupunki 2023). Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan yksilön kykyä toimia ja selviytyä erilaisissa sosiaalisuutta vaativissa tilanteissa, kuten kykyä solmia suhteita toisiin sekä rakentaa osallisuutta lähipiirissä, yhteisöissä ja yhteiskunnassa (Into-etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023c). Sosiaalinen vahvistaminen tukee osallisuutta ja toimijuutta, sillä sen avulla on helpompi kiinnittyä palveluihin ja yhteisöihin, koska molemmat tarvitsevat vuorovaikutustaitoja toimiakseen. Esimerkiksi sosiaalisia vuorovaikutustaitoja tarvitaan tilanteissa, kuten yhteydenottaminen viranomaisiin tai osallistuminen harrastustoimintaa, jossa on sosiaalista kanssakäymistä.

Itsetuntemus on nimensä mukaisesti itsensä tuntemista, se on kykyä havaita omia ajatuksia, tunteita, tarpeita ja toiveita. Itsetuntemus lisää hyvinvointia, sillä sen avulla yksilö kykenee rakentamaan omannäköisensä arjen ja sitä kautta se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti omaan elämään. (Mieli ry 2023a.) Itsetuntemuksen avulla kyetään tekemään elämässä ratkaisuja, jotka tukevat omaa hyvinvointia. Voisi siis pohtia kulkevatko itsetuntemus ja tulevaisuuden suunnitelmien tekeminen käsikädessä. Voisiko tulevaisuuteen suuntautuvaa työtettä kehittää tukemalla nuoren itsetuntemusta?

6 TAVOITTEET JA MENETELMÄT

Opinnäytetyön idea sai alkunsa etsivien nuorisotyöntekijöiden henkilöstöpalaverissa, jossa tiedustelin opinnäytetyön aihetta, joka olisi työorganisaatiolle hyödyllinen. Sain melko pian ehdotuksen siitä, että olisi mielenkiintoista tietää missä entiset asiakkaat menevät ja mitä heidän elämäänsä kuuluu tällä hetkellä.

Toiveen takana oli ajatus, että kyseistä tietoa ei ole aikaisemmin kerätty, sekä etsivien nuorisotyöntekijöiden olisi hyödyllistä saada tietää työnsä vaikutuksista entisiin asiakkaisiin. Tämä tieto auttaisi toiminnan kehittämässä sekä tukisi etsivien nuorisotyöntekijöiden työhyvinvointia, sillä sitä kautta saadaan uusia merkityksiä tehdylle työlle. Toiminnan vaikutusten, merkitysten sekä onnistumisten näkyväksi tekeminen on olennaista työssäjaksamisen kannalta sekä esihenkilön aito kiinnostus työmuotoa ja sen kehittämistä kohtaan tukee työntekijöitä arjessa ja edistää työhön sitoutumista (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 55).

Nuorisotyön merkitysten huomiointi on keskeinen työhyvinvoinnin vahvistaja. Tähän liittyy erityisesti hyvän huomaaminen ja työn myönteisten asioiden näkyväksi tekeminen. Merkityksellisyys työssä on yksi työhyvinvoinnin tekijöistä. Työn tärkeyden tunnistaminen toimii myös vastapainona sille osalle työtä, joka saattaa heikentää työhyvinvointia ja aiheuttaa tunteen riittämättömyydestä. (Rauas 2021, 27.)

Seurantatiedolla entisistä asiakkaista voidaan tukea toiminnan kehittämistä sekä auttaa mittaamaan missä etsivässä nuorisotyö on onnistunut. Seurantatieto tukee etsivän nuorisotyöntekijän työkykyä, sillä hän kokee työnsä merkitykselliseksi, kun työntekijän tietoon saadaan pitkäaikaisvaikutuksista, joita työn tuloksena on syntynyt. Tämän idean pohjalta lähdimme tilaajan kanssa ideoimaan opinnäytetyön tarkempia raameja.

Laadimme yhteistyösopimuksen, johon määrittelimme opinnäytetyön tarpeen, tavoitteet ja tulokset. Tarve oli saada seurantatietoa yli 29-vuotiasta entisistä etsivän nuorisotyön asiakkaista, ja siitä kuinka etsivä nuorisotyö on vaikuttanut heidän elämäänsä. Tavoitteena oli saada tietoa etsivän nuorisotyön prosessista, joiden avainkysymykset olivat: Onko saatu tuki riittävää? Onko työmuoto palvelut? Tuloksissa esitetään uutta tietoa työn kehittämistä varten sekä tehdään havaintoja työn onnistumisesta ja tehdään kehittämissuhteita tulosten perusteella.

Nuorisotutkimusseuran mukaan nuorisotyön laatua kehittämisen näkökulmasta on tutkittu suhteellisen vähän. Etsivän nuorisotyön työn sisältöjen ja asiakasprosessin arviointi saattaisi olla yksi suunta, jonka avulla toimintaa voisi kehittää. (Puuronen 2014, 58–59.) Asiakkaiden kuuleminen ja palveluiden kehittäminen asiakkaan lähtökohdista on arvokasta, koska siinä on etsivän työtteen laajempi mahdollisuus yhteiskunnassa (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 104).

Opinnäytetyön tavoitteena oli toteuttaa aineistonkeruumenetelmät haastattelemalla etsivän nuorisotyön entisiä asiakkaita, jotka ovat tällä hetkellä yli 29-vuotiaita. Asiakkuuden päättymisen jälkeen kontakti nuoreen katkeaa ja erityisesti silloin, kun entinen asiakas ei kuulu enää nuorisolain piiriin täytettyään 29 vuotta. Laadullista tutkimusta täydensin kyselylomakkeella, jotta sain tarkemman yleiskuva työn vaikutuksista.

Aikaisemmin ei ole tehty vastaavanlaista tutkimusta, jossa entiset asiakkaat kertovat miten he ovat kokeneet saamansa palvelun merkityksen asiakkuuden päättymisen jälkeen. Sekä tieto siitä, kantaako asiakkuudesta saatu toiminta ja merkitys sekä oivallus jossain muodossa tänä päivänä. Tieto, jota keräsin, on oleellista toiminnan kehittämiseksi, sillä esimerkiksi Sovari-kyselyyn vastanneet ovat sillä hetkellä asiakkaana tai asiakkuus on tulossa päätökseen, minkä vuoksi se arvioi ainoastaan välittömiä tuloksia.

Entiset asiakkaat, joita haettiin tutkimukseen, rajattiin Jyväskylän kaupungin entisiin etsivän nuorisotyön asiakkaisiin, jotka ovat yli 29-vuotiaita. Asiakkuuksien ensimmäiset aloitusajankohdat rajattiin vuoteen 2008, koska silloin Opetus ja kulttuuriministeriö avusti etsivää nuorisotyötä ensimmäisen kerran (Bamming & Walden 2019, 10). Tästä lähtien Jyväskylässä on toteutettu etsivää nuorisotyötä.

6.1 Entisten asiakkaiden tavoittaminen

Keräsin aineistoa yksilöhaastatteluilla sekä kyselylomakkeella. Yksilöhaastatteluiden haasteeksi nousi entisten asiakkaiden tavoittaminen ja sopivien tapaamisaikojen sopiminen. Etsivän nuorisotyön luonteeseen kuuluu tapaamisaikojen peruuntumiset ja siirtymiset, joten tämä ei tullut yllätyksenä. Aineiston kerääminen vaati aikaa ja kärsivällisyyttä.

Jaoin kyselylomaketta sosiaalisen median kautta eri organisaatioihin, joiden kautta mahdollisesti voisi kyseisen kohderyhmää tavoittaa, kuten työllisyyspalveluiden ja Jyväskylän etsivän nuorisotyön sosiaalisen median kanavissa. Pyrin otsikoimaan kyselylomakkeen selkeästi niin, että se kuvastaa kyseistä kohderyhmää, jotta vastaukset rajautuisivat tarkasti

tutkittavaan kohderyhmään. Toki ei ole varmaa takuuta siitä, etteikö kohderyhmän ulkopuoliset vastanneet kyselyyn, sillä julkisen linkin saa ihan kuka tahansa käsiinsä. Tämän vuoksi laadullisia yksilöhaastatteluita pidin varmempana tapana kerätä tietoa kyseisestä kohderyhmästä.

Sosiaalisen median kautta yhteydenottoja tuli viisi. Tarkemman keskustelun yhteydessä selvisi, että osa haastattelusta kiinnostuneet eivät sopineet aiheen rajaukseen, minkä vuoksi heistä kaksi sopi kyseiseen tutkittavaan kohderyhmään. Osa yhteydenottajista olivat käyneet asiakkuuden eri paikkakunnalla tai olivat olleet Jyväskylän kaupungin toisen yksikön asiakkaana ilman suoranaista kontaktia etsivään nuorisotyöntekijöihin. Eräs yhteydenottaja oli ollut asiakkaana eri organisaatiossa ja asiakkuus oli alkanut yhdeksänkymmentäluvulla. Loput kaksi haastateltavaa tavoitettiin Jyväskylän etsivien nuorisotyöntekijöiden kontaktien kautta. Tapaamiset sovittiin Nuorten kohtaamispaikka Bostariin ja haastateltaville annettiin S-ryhmän lahjakortti kiitokseksi osallistumisesta haastatteluun.

Toteutin ensin laadullisia haastatteluita, jotta tietäisin mitkä tutkimuskysymykset vaatisivat tarkennusta sekä mitkä teemat nousivat keskusteluissa esille. Ennen haastatteluita tein runkokysymykset kyselylomakkeeseen, joita päädyin myöhemmin muotoilemaan enemmän laadulliseen suuntaan. Päädyin tähän ratkaisuun, koska tiedostin, että kohderyhmän tavoittaminen on haastavaa. Tästä johtuen oli selvää, että suuria määriä vastauksia ei välttämättä kertyisi. Halusin kyselylomakkeen olevan matalan kynnyksen tapa osallistua tutkimukseen, sillä tapaaminen tuntemattoman ihmisen kanssa saattaisi olla monelle liian suuri kynnyks. Kyselylomake siis mahdollisti matalan kynnyksen osallistumisen, jotta jokaisen olisi mahdollisuus osallistua halutessaan.

Kyselylomakkeeseen lopulta vastasi kuusi entistä asiakasta, joten kokonaisuudessaan tavoitin kymmenen entistä etsivän nuorisotyön asiakasta. Kyselylomaketta on myös mahdollista hyödyntää jatkossa aineistonkeruun työkaluna. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö on laajuudeltaan melko suppea, jonka vuoksi tutkimusta voi jatkaa halutessaan laajemmin sekä kyseistä kyselylomaketta voidaan hyödyntää valtakunnallisesti eri kuntien toimesta.

6.2 Haastattelut muistelun välineenä

Haastattelukysymykset oli muotoiltu siten, että asiakas muistelisi aikoja, jolloin oli etsivän nuorisotyön asiakkaana. Metodi on tehokas, koska muisteluun yleensä heijastuu nykyhetken elämäntilanne. Ihmiset usein tarkastelevat asioita omien kokemustensa kautta, mikä mahdollistaa nyt päättyneen asiakkuuden arvioinnin tämän hetken näkökulmasta. Muistelu on erityisen tehokas tapa tutkia menneitä tapahtumia ja niiden vaikutuksia yksilöön. Haastattelutilanteessa tehokkainta on olla pelkäämättä hiljaisuutta ja antaa hiljaisuudelle tilaa, sillä siten haastateltava usein jatkaa puhumista, tuoden esiin muistoja sekä yksityiskohtia (Circa Legacy 2019).

Muistelu mahdollistaa eletyn elämän analysoinnin, jonka kautta on mahdollista ymmärtää itseään sekä elettyä elämää. Myönteinen muistelu voi toimia voimauttavana tekijänä. Vaikeiden muistojen kohdalla voi pohtia selviytymiskeinoja, eli miten niistä on selvinnyt ja päässyt elämässä eteenpäin. (Mieli ry 2021.) Muistelu myös kuuluu kaiken ikäisten ihmisten elämään, sillä elämä koostuu monenlaisista muistoista (Vahvike 2023).

Täytyy kuitenkin huomioida myös se, että muistot eivät välttämättä ole koko totuus, sillä ne saattavat muokkautua vuosien kuluessa. Muistia on tutkittu paljon, silti sen toiminnasta tiedetään melko vähän. Muisti toimii monimutkaisesti, joten on melko mahdotonta selvittää sen toiminta molekyylitasolla. Tavalliset asiat saattavat hiipua pois mielestä, mutta kokemukset, joihin liittyy vahvoja tunteita, jäävät mieleen. (Ekholm 2021.)

Asiakkaalla saattaa olla haasteita muistaa mennyttä yhteistyötä, mutta sekin toisaalta kertoo siitä, että suurta mieleen jäävää käännekohtaa ei ole tapahtunut asiakkuuden aikana. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö asiakkuudella olisi ollut vaikuttavuutta henkilöön pidemmällä aikavälillä. Joskus vaikutukset saattavat olla hienovaraisempia, kuten jokin uusi pieneltä tuntuva toimintatapa, joka on ajan myötä tuottanut positiivisia tuloksia. Esimerkiksi jokapäiväinen kävelylenkki, joka edistää terveyttä pitkällä aikavälillä.

Suuret, äkilliset oivallukset ja käännekohdat muistetaan usein tarkasti sekä niitä muistoja vaalitaan tärkeänä osana omaa kasvutarinaa. Riippuu myös haastateltavasta itsestään minkä asian hän kokee itselle suureksi ja merkitykselliseksi. Haastateltavan muistelu ja tarina kertovat hänen omista arvoistaan ja elämänsä katsomuksesta.

6.3 Tutkimusmenetelmät

Laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimus on menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kokonaisvaltaisesti tutkimuskohteen ominaisuuksia, laatua ja merkitystä. Laadullista tutkimusta voi toteuttaa monella eri tavalla, joissa yhteisenä piirteenä esiintyy kohteen esiintymisympäristöön ja taustaan, kohteen tarkoitukseen ja merkitykseen, itseilmaisuuksiin ja kieleen liittyvät näkökulmat. (Koppa- Jyväskylän yliopisto 2021.) Tutkimusaineistossa kuuluvat haastateltavan ääni ja kokemus, jonka vuoksi laadullinen tutkimus on hyvä väline saada tietoa yksilön kokemuksista. Erityisesti asiakkaan tarinat toimivat tässä opinnäytetyössä etsivän nuorisotyöntekijän työkyvyn tukijana, koska kokemustarinat antavat henkilökohtaisen sekä tunteisiin vetoavan vaikutuksen, että tehdyllä työllä on merkitystä.

Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus on menetelmäsuuntaus, joka pohjautuu kohteen tulkitsemiseen tilastojen sekä numeroiden avulla. Määrällisessä tutkimuksessa luokitellaan erilaisia syy- ja seuraussuhteita. Määrälliseen menetelmään sisältyy erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysejä. (Koppa- Jyväskylän yliopisto 2015.) Tilastot ovat työn kehittämisen keskeinen väline, koska sen avulla saadaan suurempi kokonaiskuva miten laajasta ilmiöstä on kyse.

Laadullista tutkimusta tuki Webropol-kyselylomake, jota jaoin verkossa. Neljä syvällistä teemahaastattelua antoi tutkimustuloksiin henkilökohtaista kokemustietoa avoimilla kysymyksillä, ja kyselylomake täydensi laajemmin työn vaikuttavuuden arviointia. Neljä haastattelua olisi antanut tutkimustulosten kannalta rajallisesti tietoa, joten käytin kyselylomaketta täydentävänä tutkimusmenetelmänä. Molemmat menetelmät siis tukivat toisiaan.

Laadullinen ja määrällinen tutkimustapa tukevat toisiaan. Tilastot luovat yleiskuvan ja antaa konkreettisia lukuja, joiden pohjalta voi tehdä päätöksiä. Tämä pohja ei ole kuitenkaan täydellinen ilman ihmisiltä kerättyjä tietoja, jotka antavat merkityksen numeroille. On suositeltavaa aloittaa laadullisella tutkimuksella, kun haluaa löytää uusia ongelmia ja mahdollisuuksia, jotka auttavat syventämään tutkimusta myöhemmin. Määrällinen tutkimus tarjoaa vahvistusta jo havaitulle tiedolle. (Surveymonkey 2023.)

6.4 Haastattelun kysymykset

Haastattelukysymykset oli jaettu neljään kategoriaan: taustakysymykset, kokemus asiakkaana, tämänhetkinen elämäntilanne ja kehittäminen. Kysymyksillä pyrin ohjaamaan haastateltavaa muistelemaan mennyttä ja projisoimaan muistelmiaan tähän hetkeen. Haastateltaville annettiin myös mahdollisuus kertoa näkemyksiään etsivän nuorisotyön kehittämisestä ja kertoa terveiset etsiville nuorisotyöntekijöille. Kyseissä haastattelutavassa oli vaikutteita teema- sekä puolistrukturoidusta haastattelusta.

Teemahaastattelussa käytetään valmiita teemoja kysymyspohjina. Teemahaastattelu on keskustelunomainen tilanne, jossa käytetään ennalta suunniteltuja teemoja ja teemojen puhumisjärjestys on vapaa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on mietitty etukäteen, ja ne ovat kaikille haastateltaville samoja. Puolistrukturoitu haastattelu on strukturoitua haastattelua vapaampi, mutta sillä on silti selkeät raamit. (Näpärä 2017.)

Yksilöhaastattelussa sekä kyselylomakkeessa käytin samoja teemoja. Kyselylomakkeessa oli monivalintavastausvaihtoehtoja sekä avoimia kysymyksiä, johon asiakas voi kertoa vapaamuotoisesti omasta kokemuksestaan asiakkaana. Kaikkiin kysymyksiin ei ollut pakollista vastata, joten lomakevastaajalla oli vapaus kertoa sen verran asiakkuudestaan kuin hän itse halusi. Haastattelut olivat myös anonyymeja, eikä tunnistettavia tietoja jaettu.

7 AINEISTON ANALYYSI

Laadullisen haastattelun aineistot äänitettiin, jonka jälkeen haastattelut litteroitiin word-dokumenttiin. Pysin luokittelemaan haastattelun aineistoa eri luokkiin, jotta näkisin mitkä teemat toistuivat haastatteluissa. Kyselylomake toteutettiin Webropol -kysely- ja raportointityökalulla, jossa oli moni valinta- ja avoimet kysymykset, joissa käytettiin samoja teemoja kuin laadullisissa yksilöhaastatteluissa. Analyysissa aineiston pääpaino on yksilöhaastatteluilla ja kyselylomakevastaukset toimivat aineistoa tukevana elementtinä.

Kummassakin haastattelumuodossa varmistin anonymiteetin säilymisen. Tunnistettavia tietoja käsittelin niin, että niitä ei voitu yhdistää haastateltaviin henkilöihin. Yksilöhaastatteluissa käytin luokittelua H1, H2, H3, H4, kun taas lomakevastauksissa L1, L2, L3, L4, L5, L6. Siteerauksista on poistettu mahdolliset tiedot, joilla vastaajat olisivat voineet tulla tunnistetuiksi.

7.1 Haastateltavien taustatiedot

Aineisto käsittelee neljää yksilöhaastattelua sekä kuutta kyselylomakevastausta. Kaikki haastateltavat olivat käyneet asiakkuuden Jyväskylässä aikavälillä 2013–2019. Asiakkuuksien kestot etsivän nuorisotyön parissa vaihtelivat 1–5 vuoteen. Asiakkuudesta oli kulunut aikaa kyseisellä kohderyhmällä vaihdellen 3–7 vuotta, joten jokainen tutkimukseen osallistunut henkilö oli elänyt ilman etsivän nuorisotyön tukea muutamia vuosia.

Kyselylomakevastauksissa asiakkuudet olivat päättyneet 1–4 vuotta sitten tai yli 5 vuotta sitten, puolella vastanneilla oli asiakkuuden päättymisestä kulunut yli 5 vuotta. Puolella vastanneilla oli takana alle vuoden kestänyt yhteistyö etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Muiden vastaajien välillä asiakkuuden kestot vaihtelivat 1–2 vuoden välillä.

Haastateltavien ikäjakauma oli 29–35 ikävuoden välillä. Kyselylomakkeeseen vastanneiden ikäjakauma oli 29–34 ikävuoden välillä, joten ikäjakauma kyselylomakevastausten ja yksilöhaastattelujen välillä oli melko samanlainen. Puolet haastatteluun osallistuneista ja kyselylomakkeeseen vastanneista olivat tällä hetkellä opiskelemassa tai työelämässä.

Yksi kyselylomakkeeseen vastannut ei kuulunut kohderyhmään, sillä hän oli käynyt kertomansa mukaan asiakkuuden eri paikkakunnalla. Kyseinen haastateltava halusi kertoa

oman paikkakuntansa kokemuksesta kyselylomakkeessa. Paikkakunta missä hän oli asiakkuuden käynyt ei selvinnyt kyselylomakkeessa.

Vaikka tavoitteena oli saada tietoa Jyväskylän seudun asiakkuuksista, tämä tieto antoi uutta näkökulmaa myös Jyväskylän paikalliseen etsivään nuorisotyöhön ja sen vahvuuksiin. Kyselylomakkeen jakamisessa oli omat haasteensa, sillä sen pystyi täyttämään kuka tahansa. Otsikoin kyselylomakkeen kuitenkin kohderyhmälle sopivaksi, jolloin se löytäisi oikean kohderyhmän.

7.2 Ohjautuminen ja tuen tarve

Etsivät nuorisotyöntekijät toimivat nuoren suostumuksella ja työskentely on aina vapaaehtoista, silloinkin kun yhteydenottaja on jokin muu, kuin nuori itse. Tyypillisesti yhteistyöhön päätyvät ne nuoret, jotka kokevat tarvitsevansa tukea ja haluavat ottaa sitä vastaan sekä osaavat sanoittaa omaa tuen tarvettaan. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 28.)

Asiakkaat kertoivat ajasta, jolloin aloittivat asiakkuuden, ja kuvasivat silloista elämäntilannettaan. Haastateltavilla oli erilaisia elämäntilanteita, joista he kertoivat haastatteluissa. Eniten asiakkuuksia oli alkanut julkisen terveydenhuollon kautta, kuten depressiohoitajan ehdotuksesta. Toinen polku etsivän nuorisotyön asiakkaaksi oli Sovatek-säätiön kautta. He, jotka ohjautuivat depressiohoitajan kautta, kertoivat taustalla olevan masennusta tai neuropsykiatrisia haasteita. Sovatek-säätiön kautta ohjautuneella oli kokemus yhteiskunnan ulkopuolella olemisesta sekä päihteiden ongelmakäytöstä.

Elämäntilanteissa nousivat esiin seuraavat teemat: päihteiden käyttö, koulutukseen ja työelämään pääsyn haasteet, pidempi sairaslomajakso ja masennus. Jokaisella vastaajalla on asiakkuuden alussa ollut psyykkisen toimintakyvyn haasteita. Psyykkisinä voimavaroina luetellaan taitoja, joiden avulla kyetään selviytymään arjesta ja kriisitilanteista. Psyykkisiin voimavaroihin liittyy myös elämänhallinta, mielenterveys ja psyykinen hyvinvointi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

Haastateltavilta kysyttiin mihin haasteisiin he saivat asiakkuuden aikana tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä. Tuen tarpeet vaihtelivat haastatteluissa yleisten asioiden hoitamisesta, keskustelutuesta, toimintakyvyn ylläpidosta ja harrastustoiminnan tukemisesta mielenterveyden tukemiseen. Osa haastateltavista kaipasi myös rutiineja arkeensa sekä vahvistusta sosiaalisiin suhteisiin.

Kyselylomakevastauksissa eniten kerrottiin saaneen keskustelutukea (4). Toisiksi eniten tukea raha-asioissa ja mielenterveydessä (3). Jaetulla kolmannella sijalla oli tukea harrastuksissa ja asumisessa (2). Kaksi henkilöä myös ilmoitti, ettei saanut mitään tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä (2). Muut tuen muodot olivat tuki työnhaussa, yksinäisyydessä ja muissa asioissa (1).

Haastatteluissa ja kyselylomakkeessa nousi vahvasti kaksi teemaa: yleisten asioiden hoitaminen ja keskustelutuki. Nuorisolain tavoittelema nuorten sosiaalisuuden ja elämäntaitojen vahvistaminen liittyy voimavaraistamiseen siten, että etsivässä nuorisotyössä annetaan välineitä sosiaalisuuteen ja elämäntaitoihin, näin nuorten edellytykset toimia lisääntyvät (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 95–96).

Verkostotapaamiset mainittiin yksilöhaastattelussa sekä kyselylomakevastauksessa. Verkostotapaamisilla tarkoitetaan monialaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Verkostoissa etsivät nuorisotyöntekijät edistävät kohtaamiensa nuorten asioita sekä varmistavat tiedonkulun ja toimintamallien sujuvuuden. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 36.) Verkostotapaamisia on toteutettu haastateltavien kohdalla terveydenhuollon, oppilaitosten ja kuntouttavan työtoimintaa tarjoavien tahojen kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että etsivä nuorisotyöntekijä on vieraillut entisen asiakkaan kanssa näissä paikoissa ja ollut nuoren tukena keskusteluissa.

7.3 Asiakkuudesta syntyneet tunteet

Haastatteluissa kysyttiin kokemuksesta yhteistyöstä ja siitä, miten se sujui vastaajien mielestä. Kaikilla haastateltavilla oli positiiviset kokemukset etsivästä nuorisotyöstä. Osalla haastateltavista ei ollut tarkkoja muistikuvia menneestä yhteistyöstä, mutta he muistivat yhteistyön sujuneen hyvin. Kyselylomakkeeseen vastanneilla neljällä oli positiiviset kokemukset etsivästä nuorisotyöstä, kun taas kahdella oli negatiiviset kokemukset. Eli kaikkien vastanneiden kesken tyytyväisiä oli 8/10 vastaajasta.

”Kiitos kun olette. Teidän työ on ihan supermerkittävää. Tai ainakin mulle on ollut. Se että täyttää yhdessä asuntohakemuksen / kelapaperin / käy kelassa / käy ohjaamossa nuoren kanssa voi tuntua ehkä pikku jutulta, mutta oikeasti silloin kun on yksin ja tavallaan aikuinen mutta ei sitten ihan kuitenkaan, on tärkeää että on joku joka vaikka sitten vaan istuu vieressä henkisenä tukena.” L6

Haastatteluissa nousi esille, että entisille asiakkaille on syntynyt tunne siitä, että etsivä nuorisotyöntekijä on ollut nuorten puolella ja kohdannut heidät yksilöllisesti tarpeiden mukaisesti. Tästä voidaan päätellä, että etsivän työn arvoista yksilöllisyyden kunnioittaminen ja arvostava kohtaaminen ovat toteutuneet näiden haastateltavien kohdalla. Etsivän työn perimmäinen merkitys ei aina ole palveluihin ohjaaminen, vaan se voi joskus olla siinä, miten asiakas on tullut kohdatuksi, kuulluksi ja ymmärretyksi ja hänen kokemaansa ulkopuolisuutta on voitu vähentää (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 24).

”Oli tai et se oli tosi tärkeä, että osattiin kuunnella ja silleen teki hyvää se, että oli joku, jonka kaa pysty puhumaan ja tuli kohdatuksi niinku semmosena kuin on, et se oli tosi tärkeä. Et niin, ei mitään valittamista, että hyvät kokemukset oli.” H3

Haastattelussa kerrottiin, että etsivän nuorisotyöntekijän tapaamista odotettiin, koska silloin oli mahdollisuus keskustella henkilön kanssa, joka ymmärsi nuoren tilanteen ja osasi neuvota haastavissa Suomen byrokraatiaan liittyvissä asioissa. Erityisesti Kelan papereiden täyttäminen koettiin yhdeksi haasteeksi, ja koulutukseen sekä työelämään pääseminen nähtiin myös nuorelle haasteelliseksi. Osalla haastateltavista oli vaikeuksia muistaa yhteistyön yksityiskohtia, etenkin jos asiakkuudesta oli kulunut pitkä aika.

Kaksi kyselylomakkeen täyttäneitä henkilöä kokivat etsivän nuorisotyön yhteistyön negatiivisena. Toinen vastaajista kertoi, että hänelle oli tarjottu etsivän nuorisotyön palvelua, mutta hän ei ottanut sitä vastaan, koska ei kokenut tarjottua apua hyödyllisenä. Toinen negatiivisen palautteen antanut vastaaja, ei halunnut avata negatiivista kokemustaan. Huono asiakaskokemus voi olla sitä, että odotukset palvelua kohtaan eivät ole täyttyneet tai sovitusta tai luvatuista asioista ei ole pidetty kiinni, tai palvelu on saattanut aiheuttaa mielipahaa (Asiakaspalvelukokemus.fi 2016). Palaute negatiivisesta kokemuksesta olisi ollut arvokasta tietoa työn kehittämisen näkökulmasta, mutta sitä ei valitettavasti tässä vastauksessa tullut ilmi.

Vastausten perusteella päättelin, että suurimmalle osalle yhdessä vietetty aika on ollut tärkeää, ja entisille asiakkaille on tullut tunne, että heitä kuunnellaan ja heidän asioistaan oltiin ajankohtaisesti perillä. Yksi haastateltavista kertoi kokeneensa tulleen kuulluksi ja saaneensa myös etsivästä nuorisotyöntekijästä itselleen seuraa itselleen mieluisiin aktiviteetteihin.

Yksi haastateltavista koki tapaamiset mieluisiksi, erityisesti silloin, kun hän pääsi tapaamaan etsivän nuorisotyöntekijän, etenkin viikolla, jolloin muita kohtaamisia ei ollut. Sosiaalisen

kanssakäymisen lisäksi entinen asiakas sai apua käytännön asioissa. Tämän perusteella voidaan päätellä, että yksinäisyys on voinut olla läsnä entisten asiakkaiden elämässä. Yksi haastateltavista koki myös saaneensa sosiaalista vahvistumista Akku-ryhmässä, josta hän mainitsi saaneensa kaverisuhteita. Haastatteluissa nousi sosiaalisen vahvistumisen elementtejä, kuten kuulluksi tuleminen, arvostuksen saaminen, yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen, myönteiset kokemukset ja keskustelut (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 9).

Haastateltaville annettiin mahdollisuus kertoa vapaasti terveiset Jyväskylän etsiville nuorisotyöntekijöille. Kommenteissa kiiteltiin ja korostettiin asioita, jotka olivat entisille asiakkaille tärkeitä. Kiitoksissa tuotiin esiin etsivän nuorisotyön, kuuntelemisen ja kohtaamisen tärkeyttä, elämässä eteenpäin pääsemistä sekä kiitollisuutta saadusta tuesta. Eräs kyselylomakkeeseen vastannut kirjoitti, ettei tiedä olisiko hän tässä ilman etsivää nuorisotyötä. Hänen kohdallaan etsivä nuorisotyö on ollut erityisen vaikuttavaa.

”Että he [Etsivät nuorisotyöntekijät] tekee tosi tärkeää hommaa ja auttaa nimenomaa, että ihmiset pääsevät elämässä eteenpäin ja niillä on tosi tärkeä rooli. Jatkakaa, kuten ootte tähänkin asti, koska tuntuu toimivalta ja hyvältä. En tiedä mitä muuta oikein, että hyvää duunia.” H2

”Ison kiitoksen. ❤️ En tiedä olisinko tässä ilman työtä jota he tekevät.” L2

”Haluan kiittää kaikesta tuesta ja avusta, teette tärkeää työtä!” L5

”Kiitokset tuesta vaan” H1

”Teet tärkeää ja hyvää työtä!” L4

Eräs haastateltavista halusi nostaa kehittävää kritiikkiä terveisissään, että etsivien nuorisotyöntekijöiden pitämän Akku-ryhmän pitäisi olla ”vähemmän kiva” ja siellä tulisi rohkeasti kannustaa asiakkaita etenemään elämässään. Hän kuitenkin koki päällimmäisenä kiitollisuutta mennyttä yhteistyötä kohtaan ja erityisesti kiitteli Jyväskylän kaupungin etsivän nuorisotyön työntekijöitä.

”Jatkakaa samalla tavalla, että paitsi ne asiat, muutamat pikkujutut mitä mä sanoin. Tehkää Akku-ryhmästä vähemmän kiva ja ehkä potkikaa perseelle kovemmin, mut tää on toisaalta se mun [kokemus], jokuhan saattaa kokee, että siellä potkitaan perseelle, että sehän on tietysti mun oma näkemys vaan. (--)” H4

7.4 Asiakkuudesta saadut merkitykset- Muutokset ja voimavarat

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on saada nuori kiinnittymään yhteiskuntaan, ja jotta tämä tapahtuisi, on tapahduttava mielen sisäisiä muutoksia, jotka lisäävät yksilön voimavaroja. Yksilöllisen muutoksen askeleina pidetään seuraavia asioita: kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen, toivon herääminen, omien voimavarojen arvioiminen ja löytäminen, voimavaraistuminen, itsensä näkeminen pystyvänä, toimijuuden vahvistuminen ja eteenpäin siirtyminen (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 95).

Haastatteluun osallistuneet ja kyselylomakkeen vastanneista kahdeksan oli sitä mieltä, että etsivän nuorisotyöntekijän antamalla tuella on ollut vaikutusta elämään. Kaksi kyselylomakkeeseen vastaajista eivät olleet varmoja, oliko yhteystyöllä ollut vaikutusta.

Kun haastateltavilta kysyttiin, kuinka saatu tuki on vaikuttanut heihin oman arvion mukaan, vastauksista nousi teemoina tuki asioiden hoitamiseen, yksinäisyyteen helpotusta ja tunne siitä, että joku välittää ja tukee, oli tilanne mikä tahansa. Tulla nähdyksi ja kuulluksi on mielenterveydelle erityisen tärkeää, kuten esimerkiksi pienet eleet, kuten silmiin katsominen, hymy, muutama lohduttava sana voivat tehdä paljon (Pelo 2020). Kohtaamiset koettiin merkitykselliseksi ja niistä välittyi tunne aidosta välittämisestä. Jyväskylän nuorisopläänin listaamista arvoista kohtaaminen ja läsnäolo (Jyväskylän kaupunki 2021, 7). ovat toteutuneet näiden entisten asiakkaiden kohdalla.

”Tuki silloin kun asioiden hoitaminen yksin oli haastavaa loi pohjaa sille että pystyn hoitamaan asiat. Olin myös todella yksin tiettyjen asioiden kanssa ja se että oli joku joka kuunteli ja oli läsnä oli iso apu selviämässä sillä hetkellä” L2

”(--))Tuli niinku kohdatuksi ja tuli sellanen tunne, että joku välittää. Ja sai keskustella jonku kaa, tosi pitkiäkin keskusteluja. (--).” H3

”No olihan se sillä semmonen positiivinen vaikutus, että oltiin aina valmiita tukemaan, meni miten tahansa.” H1

”Etsivä nuorisotyön kautta sain tukea ja apua lääkärille menemiseen ja sitä kautta mielenterveyden kohentumiseen. Etsivä nuorisotyön kautta pääsin myös kuntouttavaan työtoimintaan, jonka avulla pääsin eteenpäin elämässä ja nykyään opiskelen.” L5

Tuen kerrottiin olleen monipuolista ja vastanneen entisten asiakkaan tarpeita. Perusasioiden hoitaminen muuttuu haasteiden myötä haastavaksi, oli kyseessä sitten masennus tai päihdeongelma tai neuropsykiatriset haasteet. Tämän vuoksi osa haastateltavista tarvitsi

kokonaisvaltaista tukea, jotta he pystyivät selviytymään haastavasta elämäntilanteesta ja etenemään eteenpäin. Osalla haastateltavista ja kyselylomakkeeseen vastanneista oli taustalla masennusta, joka vaikutti toimintakykyyn.

Masennus alentaa toimintakykyä. Se ilmenee aktiivisuuden vähentymisenä, toiminta on hidasta ja asioiden aloittaminen vaatii ponnisteluja. Ilmenee myös motivaation ja energian puutetta. Suhde toisiin ihmisiin on merkittävä osa elämää, siksi hyvän kontaktin puute yleensä vähintäänkin ruokkii masennusta. (Mielipalvelut 2022.) Etsivä nuorisotyöntekijä on ollut ainakin yksi kontakti, joka on tukenut entisen asiakkaan hyvinvointia.

Vastauksissa myös kerrottiin, että osa koki olevansa yksin asioiden kanssa ja saaneensa tukea jaksamiseen tai saaneensa rohkeutta haasteiden kohtaamiseen ja niiden selvittämiseen. Haasteeksi saattoi myös nousta se, että asioiden kasaannuttua oli haastavaa hahmottaa mihin asioihin olisi ensin tartuttava. Etsivän nuorisotyön arvoista rinnalla kulkeminen ja yhdessä tekeminen on ollut vahvasti läsnä. Rinnalla kulkeminen on asioiden läpikäymistä yhdessä, tiedon etsimistä ja haasteiden kohtaamista yhdessä turvallisesti (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 32).

”Etsivä osasi hyvin pilkkoa silloin vallinneen taloudellisesti ahdistavan ja mielessäni suuret mittasuhteet saaneen möykyn sanoilla palasiksi, jonka pariin oli sitten helpompi käydä, kun asiat eivät enää näyttäneet niin suurilta. Etsivä myös rohkaisti ottamaan yhteyttä tahoihin, joiden kanssa raha-asioita piti selvittää ja järjestellä. Opin kerrasta sen, että vaikeat asiat kuten taloudelliset sotkut kohtaamalla ja soittamalla moni asia selvisi, enkä tuon elämässä vallinneen hetken jälkeen ole enää koskaan joutunut tilanteeseen, jossa koen että taloudelliset asiat tai laskut ovat karanneet käsistä. Tiukkaakin on ollut, mutta olen etsivän näyttämällä asenteella osannut toimia siten, että olen ollut tuosta eteenpäin omien talousasioideni herra ja se on tuonut itseluottamusta myös muihin elämän osa-alueisiin.” L4

”Elämäntilanteen muuttuessa oli tärkeää, että oli joku auttamassa lomakkeiden täyttämässä ja kertomassa mitä seuraavaksi pitäisi tehdä. Ja merkittävää oli, että oli joku joka kannusti ja oli läsnä kun itseä jännitti/pelotti uudet asiat. Muuten olisi saattanut jäädä tekemättä. Etenkin koronan iskiessä oli tosi tärkeää saada jutella jonkun kanssa, kun istui vain yksin kotona. Oli turvallista oppia hoitamaan omia asioitaan, kun oli tuttu, turvallinen aikuinen jolta kysyä jos ei tiennyt jotain. Samalla myös sai itseluottamusta siitä, että kyllä sitä pärjää. Etenkin, kun kannustusta ei aina omasta lähipiiristä saanut.” L6

Kysyessäni, mitä entiset asiakkaat ovat oppineet menneestä yhteistyöstä, osa haastateltavista ei muistanut mitään tiettyä tarkkaa asiaa, jonka olisivat oppineet. Epäsuorana oppimisena

korostui, että etsivällä työllä oli positiiviset vaikutukset, sillä oli aina joku, joka oli valmis tukemaan, tilanteesta huolimatta. Yksilöllisen muutoksen askelista tässä on nähtävillä kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen (Kaartinen-Koutaniemi 2012,95).

Yksi haastateltavista kertoi itsetuntemuksen kasvaneen, josta on ollut hyötyä myöhemmin opintojen parissa. Taustalla oli työkokeilu, joka ei tuntunut omalta, joten se antoi perspektiiviä omien jaksamisen rajojen tunnistamiseen. Entinen asiakas on siis yksilöllisen muutoksen askeleista oppinut arvioimaan omia voimavaroja ja löytämään niitä (mt., 95).

Toinen haastateltavista kertoi oppineensa löytämään tarvitsemansa palvelut Jyväskylässä sekä oppineensa käytännön taitoja, kuten asioimista Kelan kanssa. Tässä oli siis nähtävillä yksilöllisen muutoksen askelista toimijuuden vahvistuminen (mt., 95). Kolmas kertoi löytäneensä sosiaalisia suhteita, jotka kantavat arjessa tänäkin päivänä yhtenä voimavarana, eli tässä näkyy yksilöllisen muutoksen askelista kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen (mt.,95.)

Yhdessä kyselylomakevastauksessa kerrottiin entisen asiakkaan saaneen apua taloudellisten haasteiden kohtaamiseen ja niiden selvittämiseen, joka on antanut itsevarmuutta haasteiden kohtaamiseen ja sitä kautta muihinkin elämänosa-alueisiin. Opitussa asiassa on nähtävillä yksilöllisen muutoksen askeleita, sillä entinen asiakas on alkanut näkemään itsensä pystyvänä (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 95). Eli vastausten perusteella voi tehdä päätelmän, että opitut asiat ovat olleet monipuolisia.

Suurin osa haastateltavista kokivat saaneensa sellaista tukea, jota silloin kaipasivatkin ja moni kuvasi yhteistyön olleen monipuolisesti hyvinvointia tukevaa toimintaa. Kukaan yksilöhaastatteluihin osallistunut ei sanonut, että olisi tarvinnut erilaista tukea, vaan kaikki kokivat saaneensa sen mitä silloin tarvitsi.

7.5 Yhteistyön päättymisen jälkeen

Etsivän nuorisotyön päämääränä on vahvistunut nuori, joka luottaa itseensä erilaisissa tilanteissa. Tavoitetta lähestyessä etsivä nuorisotyöntekijä tekee itsestään hiljalleen tarpeettoman. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 35.)

Yhteistyöt päättyivät haastateltavien kohdalla, kun asetetut tavoitteet olivat saavutettu. Yhden haastateltavan yhteistyö loppui nuoren toiveesta, kun hän koki saaneensa yhteistyöstä itsetuntemukseen vahvistusta. Toisen haastateltavan yhteistyö päättyi, kun hän oli valmis palaamaan sairauslomalta takaisin opintojen pariin. Kolmannen yhteistyö päättyi, kun aktiivisen

tuen tarve väheni ja neljännen haastateltavan asiakkuus päättyi hänen täytettyään 30-vuotta, eli hän ei kuulunut enää nuorisolain piiriin.

Yhteistyössä tavoitetut muutokset näkyivät haastateltavien omien arvioiden mukaan elämässä tänäkin päivänä. Yksi haastateltavista oli suorittanut hiljattain lukion ja kertoi itsetuntemusten ja yhteistyön aikana syntyneiden oivallusten auttaneen opinnoissa. Toinen haastateltavista oli saanut edistettyä opintoja huimasti yhteistyön päättymisen jälkeen. Kolmas kertoi elävänsä tänä päivänä tasapainosta arkea.

Kyselylomakkeessa kysyttiin, että onko tänä päivänä haasteita, joihin entinen asiakas sai etsivältä nuorisotyöntekijältä tukea asiakkuuden aikana. Osa kyselylomakkeeseen vastanneista jättivät kohdan tyhjäksi, mutta kaksi vastanneista kertoivat mielenterveyteen liittyvistä haasteistaan ja asioiden hoidon pelosta.

”Mielenterveysongelmat ovat edelleen läsnä, mutta eivät enään yhtä voimakkaasti kuin mitä aiemmin. Tuki oli verkostotapaamisia ja keskusteluapua.” L2

”Sain etsivä nuorisotyöntekijältä apua lääkäriin menemiseen ja asioiden hoitamiseen, joka aikanaan oli iso kynnyks. Nyt kohtaan välillä samaa pelkoa.” L5

Kolme haastateltavista kertoi, että heidän nykyinen tilanteensa on parempi kuin yhteistyön aikana. Kolmella oli kuitenkin edelleen haasteita, jotka eivät täysin ole hävinnyt elämästä yhteistyön jälkeen, mutta niiden kanssa oli opittu elämään. Yksi haastateltavista mainitsi, että elämäntilanne on tällä hetkellä samankaltainen, kuin asiakkuuden aikana, eli konkreettista muutosta ei ole tapahtunut. Muutoksia koettiin vähemmän heidän kohdallansa, joiden taustalla oli masennusta tai neuropsykiatrisia haasteita. Suurinosa kuitenkin sai tänäkin päivänä tukea kyseisiin haasteisiin eri tahoilta ja koki pärjäävänsä haasteidensa kanssa paremmin tänä päivänä.

Kyselylomakkeeseen vastanneet suurin osa olivat tyytyväisiä tämänhetkiseen elämäntilanteeseen. Yhdessä kyselylomakevastauksessa ei oltu varmoja omasta tyytyväisyydestä, mutta vastauksessa kerrottiin silti elämässä olevan asioita, joihin vastaaja kokee olevansa tyytyväinen.

Osalla haastateltavista oli tällä hetkellä vertaistuki tärkeänä osana elämää tai käynnissä yhteistyö toimintaterapeutin kanssa. Joillakin vastanneilla oli terapia yhtenä tuen muotona ja joillakin vastanneilla oli suunnitelmissa hakeutua uudestaan mielenterveyspalveluiden pariin.

Haastatteluissa tuli esille haasteita kunnallisten mielenterveyspalveluiden resurssien puutteista. Asiakkuuden jatkuttua pitkään ilman toivottua edistymistä, saattoi hoitosuhde päättyä. Kuitenkin kunnallisella mielenterveyspuolella oli korostettu sitä, että voi hakeutua uudestaan hoitoon, jos kokee itsetuhoisuutta. Tilanne on haastava, jos entinen asiakas kokee tippuvansa uudestaan palveluiden ulkopuolelle ja saavansa apua vasta, kun oma tilanne menee huonoksi.

Jyväskylässä ohjataan etsivän nuorisotyön asiakkaita erityisesti terveys- ja mielenterveyspalveluiden pariin. Syy tähän on se, että Jyväskylässä mielenterveyspalvelut ovat ylikuormittuneet, jonka vuoksi etsivä nuorisotyö kannattelee nuorta pitkään. (Jyväskylän kaupunki 2022.) Etsivän nuorisotyön yhteistyön päättymisen jälkeen haaste on selvä, kun etsivän nuorisotyön palvelut eivät ole entisen asiakkaan tavoitettavissa sekä mielenterveyspalveluiden resurssit ovat puutteelliset.

Kyselylomakkeeseen vastanneet kertoivat käyttävänsä eniten sosiaalipalveluja (3), toiseksi eniten psykologinen tuki ja terapia (2), jaetulla kolmannella sijalla koulutus ja urapalvelut sekä fyysinen terveys ja kuntoutus (1). Muut vastanneista ei ole minkään tukea tarjoavaan tahon piirissä (3).

Haasteita koettiin eniten työ- ja opiskeluelämään kiinnittymisessä. Yksi haastateltavista kertoi korona-ajan vaikuttaneen negatiivisesti opintoihin, mikä on osaltaan vaikuttanut siihen, että hän ei valmistunut opinnoista. Yksi haastateltavista kertoi, että opiskelemaan pääseminen on erittäin haastavaa yrityksistä huolimatta ja sitä kautta työelämään pääseminen, kun ei ole tarvittavaa koulutusta. Ajatuksissa oli, että parantuminen masennuksesta vaatisi koulutukseen pääsemistä.

”Mulla on noidankehä, että mä parantuisin masennuksesta mun pitäis päästä opiskelemaan tai töihin, mutta mä en voi parantua masennuksesta, kun mä en pääse opiskelemaan enkä töihin.” 4H

Kyselylomakkeeseen vastanneista neljä kertoi tällä hetkellä olevansa joko opiskelijoita tai työssä. Yksi vastanneista ilmoitti olevansa ilman työ- tai opiskelupaikkaa, kun taas toinen vastaajista kertoi osallistuvansa johonkin muuhun toimintaan. Yksilöhaastatteluun osallistuneista kolme oli tällä hetkellä ilman opiskelu- tai työpaikkaa, ja yksi oli sekä opiskelemassa sekä töissä. Kokonaisuudessaan puolet tutkimukseen osallistuneista oli tällä hetkellä mukana työ- tai opiskeluelämässä.

Osa työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella olevista haastateltavista kertoi juuri päättäneensä opinnot. Yksi haastateltavista oli hiljattain kirjoittanut ylioppilaaksi. Toinen haastateltava mainitsi, opintojensa jääneen muutamasta opintopisteestä vaille kesken. Kuitenkin asiakkuuden jälkeen hän oli onnistunut edistämään opintojaa huomattavasti. Yksi haastateltavista koki opintoihin ja työelämän pääsemisen haastavaksi yrityksistä huolimatta. Kaikilla oli kuitenkin tavoitteena lähteä opiskelemaan tai saattaa keskeytyneet opinnot loppuun.

Osa saattaa käydä nopeasti NEET-statuksella, mutta taas on niitä, jotka jäävät pidemmäksi aikaa. Syitä miksi jotkut voivat jäädä pidempään NEET-statukselle voivat olla yhteiskunnallisia ongelmia, kuten esimerkiksi työmarkkinoiden niukkuus (Vauhkonen & Hoikkala 2020b, 28). Suurimmalla osalla vastanneilla NEET-status oli väliaikainen. He, jotka kokivat haasteita työ- tai opiskeluelämään pääsemisen, mainitsi koulutukseen ja töihin pääsyn vaikeudesta.

Yksi haastateltavista ja yksi kyselyyn vastanneista, jotka olivat tällä hetkellä työelämässä, kertoivat olevansa yliopistossa väitöskirjaa tekeviä ja yksi mainitsi työskentelevänsä etsivän nuorisotyön toimessa. Muiden vastanneiden kohdalla en saanut tarkempia tietoja työ- ja opiskeluelämään liittyen.

Tyytyväisyyttä koettiin eniten ihmissuhteissa, kuten kaveri- ja seurustelusuhteissa, jotka toimivat arjessa voimavarana. Kukaan haastateltavista ei suoranaisesti maininnut olevansa yksinäinen tai olevansa yksin haasteidensa kanssa, vaan jokaisella oli joko läheiset tai jokin muu taho tukena.

Hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että sosiaalinen verkosto vastaa tarpeita ja että saa tukea silloin, kun sitä tarvitsee. Yksinäisyys on tunnetta siitä, ettei ole läheisiä ihmisiä tai kokemus ettei tule nähdäksi ja kuulluksi. (Lindberg, Siltanen, Kohta, Tuuttila, Kauliomäki & Savolainen 2018, 98–99.) Myös etsivän nuorisotyön kohteena olevien nuorten yksinäisyys on hyvin paljon yleisempää kuin samanikäisten nuorten parissa keskimäärin (Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017, 13). Entisillä asiakkailla tämä haaste ei näkynyt yhteistyön päättymisen jälkeen.

Haastateltavilta kysyttiin millaisia unelmia, tai tulevaisuuden suunnitelmia heillä on ja jokaisella oli unelmissa opiskeluun työelämään tai parisuhteeseen liittyviä haaveita. Kaikkien haaveet kuulostivat realistisilta ja mahdollisilta tavoittaa. Mitä tarkemmin pystyy määrittelemään unelmansa, sitä helpompi on mennä niitä kohti (Unelma onnellisuudesta 2023). Elämän mielekkyys edellyttää luottamusta siihen, että vaikeudet voivat kääntyä parempaan

suuntaan ja usko parempaan huomiseen suojaa merkityksettömyyden tunteilta (Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017, 17).

7.6 Toiveina lisää näkyvyyttä ja tulevaisuuteen katsovaa otetta

Esihenkilön tehtävänä on tukea tiedon tuotantoa ja siihen perustuvaa etsivän nuorisotyön arviointia. Kyselyitä tekemällä saadaan nuorten äänet kuuluviin. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 45.)

Tässä opinnäytetyössä keskeisintä on kuulla heidän mielipiteensä, jotka ovat asiakkuuden päättäneet, sillä heidän näkemyksiään ei olla vielä kuultu. Sovari-kyselyä tarjotaan nuorelle, kun etsivä nuorisotyöntekijä on jonkin aikaa työskennellyt nuoren kanssa, heidän yhteistyönsä voi edelleen jatkua tai olla päättymässä (Kinnunen 2016, 29). Sovari-kysely siis mittaa siis välittömiä tuloksia, jonka vuoksi on tärkeää kysyä heiltä, joiden asiakkuudesta on kulunut aikaa.

Haastateltavilta kysyttiin näkemyksiä etsivän nuorisotyön kehittämisestä. Suurin osa sanoi nykyisen/silloisen mallin toimivan. Kuitenkin yksi haastateltavista korosti näkyvyyden tärkeyttä ja sitä, että yhteyttä pitäisi pystyä ottamaan usean eri kanavan kautta. Yksi kyselylomakkeeseen vastannut toivoi, että olisi löytänyt etsivän nuorisotyön piiriin aiemmin, ja tämänkin voi tulkita, että näkyvyyden avulla hän ehkä olisi päässyt asiakkaaksi nopeammin.

Etsivää työtä voidaan tehdä internetissä, aivan niin kuin muissakin toimintaympäristöissä ja se mahdollistaa kontaktin verkkovälitteisesti. Verkkosijainteja, joissa etsivät nuorisotyöntekijät näyttäytyvät voivat olla esimerkiksi nuorten suosimat sosiaaliset mediat. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 87–88.) On siis syytä pohtia, voisiko Jyväskylän etsivää nuorisotyötä toteuttaa enemmän myös internetissä, joka mahdollistaisi monipuolisemman yhteydenoton ja matalamman kynnyksen tuen pyytämislle.

Suurin osa haastateltavista sanoi etsivien tehneen hyvää työtä ja kehottivat jatkamaan samaan malliin. Yksi haastateltava mainitsi, että hänen asiakkuudesta on kulunut niin paljon aikaa, ettei hän osaa antaa nykytilanteesta ja etsivästä työstä mitään kehittämiseen liittyviä ehdotuksia. Hän kuitenkin korosti, että hänen kohdallaan saatu tuki oli oikein onnistunutta. Positiivista palautetta sain yhdeltä haastateltavalta tapaamisaikojen selkeydestä ja siitä, että asiakkuuden aikana oli aina selvää, milloin on seuraava tapaamisaika. Lisäksi haastateltava kertoi, että etsivään sai tarvittaessa nopeasti yhteyttä.

”Niin, kyllä mä koen, että aina sain semmosta tukea mitä pyysin, tai mitä mä tarvitsin ja oli mahdollista tarjota, (--) en oikeesti osaa sanoa miten muulla tavalla olis voinut tukea. Ne työntekijät, joiden kanssa olin tekemisissä oikein hyvin onnistu siinä.” H1

Haastatteluissa tuli esiin myös rakentavaa kritiikkiä. Toiveena oli muun muassa jämäkämpi työote niiden nuorten kohdalla, jotka näyttävät sitoutuvan palveluun pitkäksi aikaa. Erityisesti tulevaisuuteen suuntaavaa työtettä nuorten parissa voisi lisätä ja kannustaa nuoria miettimään tulevaisuuden tavoitteitaan sekä siten innostaa heitä etenemään kohti niitä.

”No jos on nyt pakko keksiä semmosia [kehitysideoita], niin Akku[-ryhmä] ei saisi olla niin kiva. Niitten pitäis tehdä siitä epämukavampi. Tää on osittain vitsi, mutta joo.. Ehkä niitten pitäis potkia perseelle enemmän. Että se just, jos siellä käy vuosikausia niinku mä, niin.. No okei, jos mua olis potkittu perseelle, enhän mä olis tehny mitään, jos mua pakotetaan johonki, niin en tee mitään. Se on just se, että pitää lähteä itestä, mutta kyllähän sitä on sellasta niinku jonkin asteista, että ootko miettinyt millonka hakisit [kouluihin] ja tämmöstä, mutta se saattaa ehkä olla liian semmosta pientä.” H4

Toiseksi kritiikin aiheeksi nousi etsivän nuorisotyön ikäraja. Eräs haastateltavista huomautti, että täytettyään kolmekymmentä, entinen asiakas saattaa pudota tyhjän päälle, sillä korvaavaa palvelua aikuisille ei ole saatavilla. Eräs haastateltava olisi toivonut voivansa jatkaa asiakkuutta vielä täytettyään kolmekymmentä ja koki, että ikärajan saavutettuaan asiakkuus päättyi äkillisesti. Nuorisolaki tarkoittaa nuorella alle 29-vuotiaasta (Nuorisolaki 1285/2016 §3), joten siihen suoranaisesti etsivän nuorisotyön organisaatio ei pysty vaikuttamaan. Kuitenkin voisi olla syytä pohtia, kuinka tämä siirtymä nuorisopalveluiden ulkopuolelle voisi tapahtua sujuvammin.

”Se on semmonen kritiikki, että sitä ei saada muutettua, mutta 29- tai se, kun täytät kolmekymmentä, se loppuu [asiakkuus] ku seinään. Niin se on mun mielestä vähän huono. Tai itellä jäi fiilis, että mitäköhän mä nyt tekisin, kun se oli keskiviikko ja torstai, eihä se oo ku kaks päivää viikossa, mutta kuitenkin, mä olisin mielelläni jatkanut siellä [Akku-ryhmässä] käymistä.” H4

Asiakkuuden päättäminen ja kontaktin vähentäminen pitäisi tehdä asiakkaan ehdoilla, varovaisesti lopettamalla, eikä veitsellä leikaten. Nuorten ja muiden sellaisten kohderyhmien

osalta, joita työssä pyritään välittämään eteenpäin muihin palveluihin, asiakkuus päättyy asteittain heidän kiinnittyessä seuraavaan palveluun. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 85–86.)

Negatiivisesti kyselylomakkeeseen vastanneet eivät antaneet kehittämissuhteita. Vastausten perusteella näyttää siltä, että heidän asiakkuutensa ovat olleet lyhyitä. Voi olla siis mahdollista, että nämä entiset asiakkaat eivät ole kiinnittyneet palveluun. Tähän kuitenkin emme voi saada täyttä varmuutta. Muut positiivisesti kyselylomakkeeseen vastanneet neljä henkilöä eivät myöskään antaneet kehityssuhteita.

Osa haastateltavista nosti oman vastuun yhteistyössä, että moni asia oli myös itsestä kiinni. Ajatuksia oli myös siitä, että Akku-ryhmän toiminta oli liian mielekästä toimintaa, jonka vuoksi sinne meneminen oli ehkä liiankin mieluisaa, jonka vuoksi sinne saatettiin kiinnittyä turhankin pitkäksi aikaa, vaikka nuorta voisi hyödyttää jokin muu toiminta pitkällä aikavälillä. Vastauksista voi tehdä päätelmän, että nuorta pitäisi aktiivisemmin kannustaa ja inspiroida tekemään elämäänsä liittyviä päätöksiä, erityisesti, jos asiakkuus on jatkunut pidemmän aikaa.

”No emmä kyllä osaa mitään muuta aatella, että ois voinut sieltä vaatia tai, koska se oli paljon semmosta itsestä myös kiinni. Et mä en itekkään ollut sillon, ei ollut jaksamista tarpeeks, sitten esimerkiksi jatkaa sitä työtuttua.” H3

Motivointi on erityisen keskeisessä asemassa nuorisolain mukaisessa etsivässä nuorisotyössä. Työn tavoitteena on tukea nuoren kasvua, itsenäistymistä ja auttaa nuorta kiinnittymään kouluun, työhön tai muuhun nuorelle mielekkääseen asiaan. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 79.) Etsivän nuorisotyön yhtenä arvona on, että nuori nähdään toimijana, jolla on tahtoa ja kykyä rakentaa itselleen mielekästä elämää. Etsivän nuorisotyöntekijän tulee innostaa ja tukea nuorta tekemään valintoja sekä vahvistaa nuoren kykyä ja valmiuksia saavuttaa tavoitteitaan. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 12.)

Vuoden 2021 Sovari-vastausten perusteella Jyväskylän etsivä nuorisotyö sai heikoimman tuloksen väittämästä ”etsivä on auttanut minua päättämään, miten pääsen elämässäni eteenpäin”, jonka arviointi kyseiselle kohdalle oli 4,5/5 (Jyväskylän kaupunki 2022). Vuoden 2022 valtakunnallisten Sovari vastausten perusteella kyselyn kohta ”etsivä on tuonut esille vaihtoehtoja, miten voin edetä elämässäni”, on saanut myös arvion 4,5/5. (Into- etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023a). Arvio ei ole heikko, mutta tyytyväisyyskyselyssä sijoitus se on Sovarin sosiaalisen vahvistamisen mittarin heikoimpia tuloksia.

Yksi haastateltavista koki, että olisi kaivannut enemmän kahdenkeskistä keskustelua ryhmätoiminnan ohella, mutta koki ettei silti olisi välttämättä omalla kohdallaan hyötynyt siitä. Vastauksissa korostui selkeästi ilmaisu, että etsivä nuorisotyöntekijä teki sen mihin hän pystyi, eli haastateltavat ovat tiedostaneet sen, että etsivän nuorisotyöntekijän resurssit ovat rajalliset. Toinen toistuva ilmaisu oli se, että entinen asiakas sai juuri sellaista tukea, kuin hän pyysi.

Yksi lomakevastauksista käsitteli asiakkaan negatiivista kokemusta eri paikkakunnalla saadusta asiakkuudesta. Hän koki, että tarjottu tuki rajoittui siihen, että hän sai tarvittaessa apua, mutta ei hakenut tukea tarjouksesta huolimatta.

”En ole itse jkl asiakas ollu, vastaan nyt kuitenkin. Omalla paikkakunnalla etsivätyön tuki oli hiukan turhaa, enkä kokenut saavani siitä mitään, tosin en varsinaisesti sitä yrittänyt saadakkaan, joten lähinnä tuki oli sitä, että olisi voinut saada tarvittaessa apua” L1

Eli tästä voi tehdä päätelmän, että eri paikkakunnan asiakas ei yrittänyt saada apua, eli palvelun kynnyksettömyys ei ole tässä tapauksessa toteutunut. Aina ei ole siis itsestäänselvää, että asiakas osaa pyytää tarvitsemaansa tukea, ellei työtä ja sen tarkoitusta sanoiteta huolellisesti nuorelle. Jyväskylän etsivä nuorisotyö on saanut valtakunnan tasoa paremman arvosanan (Jyväskylän kaupunki 2022).

Voi siis olla, että kyseisen paikkakunnan etsivän työn kynnyksettömyys ei ole toteutunut. Jyväskylän kaupungin nuorisoplääni, (nuorisotyön toimintasuunnitelma) on listannut kynnyksettömyyden yhdeksi arvoksi. Kynnyksettömyydellä tarkoitetaan, että toimintaa on helposti saatavilla, ilmapiiri on turvallinen ja ohjaaja on helposti lähestyttävä. (Jyväskylän kaupunki 2021, 7.) Etsivää työtä tekevän on pidettävä huolta siitä, että asiakkaan on helppo ottaa yhteyttä, työntekijä ei saa kuitenkaan painostaa tai pakottaa, mutta pitää itseään tarjolla. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 74.)

Kaksi kyselylomakkeeseen vastannutta kokivat, etteivät saaneet minkäänlaista tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä. Yksi vastanneista ei vastausten perusteella aloittanut yhteistyötä ja toinen vastaajista ei halunnut kertoa kyselylomakkeessa tarkemmin negatiivisesta kokemuksestaan.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa etsivän nuorisotyön prosessista, joiden keskeisimmät kysymykset olivat: Onko saatu tuki ollut riittävää? Entä onko työmuoto palvellut? Etsivän nuorisotyön prosessiksi tunnistin aineiston perusteella asiakkaaksi ohjautumisen, yhteistyön aloittamisen ja luottamuksen rakentamisen, yhdessä tekemisen ja asiakkaan voimavaraistamisen sekä yhteistyön päättämisen.

Asiakkaaksi etsivän nuorisotyön pariin ohjaututtiin erilaisten haasteiden vuoksi, kuten pidemmän sairauslomajakson, masennuksen, päihdeongelman, koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jäämisen vuoksi. Joissakin haastatteluissa kerrottiin, että heidät ohjattiin etsivän nuorisotyön asiakkaaksi mielenterveyspalveluiden tai Sovatekin kautta. Tästä voi tehdä johtopäätöksen, että mielenterveyspalveluiden ja Jyväskylän etsivän nuorisotyön yhteistyö on tärkeää. Vuonna 2021 tehdyn Sovari-kyselyn perusteella Jyväskylässä tehdään yhteistyötä nuorten kanssa, joiden elämäntilanteet ovat kriisiytyneet, tämä näkyy palvelun ohjauksessa, minkä mukaan 61 % on hakeutunut mielenterveyspalveluihin yhteistyön aikana (Jyväskylän kaupunki 2022).

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista entisistä asiakkaista olivat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Lukuunottamatta kahta kyselylomakevastaajaa, jotka kokivat etsivän nuorisotyön negatiivisesti. Toinen vastaajista ei halunnut avata negatiivista kokemustaan ja kun taas toinen ei kokenut tarjottua yhteistyötä hyödyllisenä. Lomakevastaaja, joka ei pitänyt palvelua hyödyllisenä, oli käynyt asiakkuuden eri paikkakunnalla. Tästä voi päätellä, että ilmeisesti luottamuksen rakentaminen ei ole onnistunut näiden vastaajien kohdalla, sillä kummankin vastaajan asiakkuudet olivat lyhytkestoisia. Negatiivinen asiakaskokemus voi johtua monesta asiasta, kuten odotukset eivät ole täyttyneet, luvatuista asioista ei ole pidetty kiinni tai jokin asia on aiheuttanut mielipahaa (Asiakaspalvelukokemus.fi 2016).

Muiden vastanneiden kohdalla luottamuksen rakentamisessa on onnistuttu. Etsivän nuorisotyön merkitys on noussut esille positiivisina kohtaamisina ja tunteina siitä, että entiset asiakkaat ovat voineet tuntea olevansa hyväksytyjä omana itsenään ja he ovat saaneet tukea tilanteesta riippumatta. Merkittäväksi koettiin tuki asioiden hoitamisessa, erityisesti silloin kun kokemus epävarmuudesta ja haasteista oli läsnä. Pienet teot, kuten kuunteleminen ja yhteiset keskustelut, ovat antaneet yksinäisyyteen lievitystä. Kiitospalautteissa heijastui kaunis ja kiitollinen sävy.

Entiset asiakkaat ovat kokeneet yhteistyön hyödyllisenä ja monipuolisena. Keskustelutuki ja yhdessä perusasioiden hoitaminen nousivat kahdeksi suurimmaksi teemaksi. Enemmistö entisistä asiakkaista oli sitä mieltä, että saivat juuri sellaista tukea, jota tarvitsivat. Keskusteluissa toistuivat lauseet, kuten ”etsivä nuorisotyöntekijä teki mitä pystyi” ja ”en keksi muuta mitä olisin voinut vaatia.” Tuen koettiin olevan kokonaisvaltaista ja vastanneen entisen asiakkaan tarpeita. Kaksi kyselylomakkeeseen vastaajaa koki, etteivät saaneet etsivältä tukea minkään asian osalta. Toinen vastaajista kertoi käyneen asiakkuuden eri paikkakunnalla, jossa hänelle oli tarjottu etsivän nuorisotyön palveluja, mutta ei ottanut tarjottua tukea vastaan. Toinen ei halunnut avata vastaustaan.

Asiakkaan voimavaraistuminen on näkynyt monipuolisesti opituilla taidoilla. Opittuja asioita olivat Jyväskylän palvelujärjestelmän tunteminen. Itsetuntemuksen lisääntyminen ja omien voimavarojen tunnistaminen ja niiden kunnioitus. Lisäksi he oppivat taitoa ottaa tukea vastaan ja luottaa siihen, että apua on saatavilla ehdoitta. He myös kertoivat saaneensa rohkeutta kohdata vaikeuksia. Entiset asiakkaat kertoivat näiden opittujen asioiden kantaneen eteenpäin elämässä. Yksilöllisen muutoksen askelista näkyivät erityisesti: voimavaraistuminen, kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen, omien voimavarojen arvioiminen ja löytäminen sekä toimijuuden vahvistuminen (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 95). Kaikista vastaajista 8/10 oli sitä mieltä, että etsivällä nuorisotyöllä on ollut vaikutusta heidän elämäänsä. Haastatteluissa myös ilmeni, että asiakkaita voisi aktiivisemmin ja jämäkämmin kannustaa tekemään elämäänsä liittyviä ratkaisuja, sillä tilanteet eivät välttämättä etene ja ratkea asiakkuuden aikana.

Puolet haastateltavista ja kyselylomakkeeseen vastanneista olivat tällä hetkellä opiskelemassa tai työelämässä. Melkein kaikki vastanneet olivat tyytyväisiä tämän hetken elämäntilanteeseensa ja suhtautuivat tulevaisuuteen toiveikkaasti. Haasteita koettiin opiskelu- ja työelämään kiinnittymisessä. Eniten tyytyväisyyttä koettiin ihmissuhteissa. Etsivän nuorisotyön palvelun parissa olevilla nuorilla yksinäisyys yleisempää kuin saman ikäisten nuorten parissa keskimäärin (Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017, 13). Tämä väittämä ei näkynyt tänä päivänä entisten asiakkaiden elämässä.

Asiakkuudet koettiin päättyneen silloin, kun aktiivisen tuen tarvetta ei enää ollut. Asiakkuuden päättämisessä ilmenee kuitenkin myös kehittämisen kohtia. Yhdeksi huolenaiheeksi nousi, että asiakas ei välttämättä itse osaa pyytää tarvitsemaansa tukea asiakkuuden aikana, joten tukea olisi ehkä syytä tarjottava aktiivisemmin. Pitkä-aikaisasiakkaat eivät saisi jäädä tyhjän päälle yhteistyön päätyttyä. Palveluihin ohjaaminen ja eteenpäin suuntaava työote täytyisi ottaa

erityisesti ryhmätoiminnassa huomioon ja heidän kohdallaan, jotka ovat täyttämässä kolmekymmentä. Ylipäätään aktiivista eteenpäin ohjaavaa otetta nuorten kohdalla tulisi toteuttaa koko yhteistyön ajan, oli kyseessä minkä pituinen asiakkuus hyvänsä.

Entisten asiakkaiden rakentavat palautteet kehittämistä varten korosti näkyvyyden lisäämistä, eteenpäin ohjaavaa otetta niille asiakkaille, jotka ovat kiinnittyvät palveluun pidempään. Yhdeksi toiveeksi nousi, että Akku-ryhmässä voisi olla enemmän kahdenkeskisiä keskustelutuokioita etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Entiset Asiakkaat ymmärsivät myös oman vastuun tärkeyden, että muutokset edellyttävät myös aktiivisuutta itseltä, ei pelkästään etsivän nuorisotyöntekijän panosta.

Vastausten perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että saatu tuki on ollut suurimmaksi osaksi riittävää heidän kohdallaan, jotka ovat kiinnittyneet palveluun ja sitoutuneet yhteistyöhön. Tukea kaivattiin lisää asiakkuuden aikana erityisesti tulevaisuuden suunnittelussa. Työmuoto on myös palvellut entisiä asiakkaita monipuolisesti, erityisesti käytännön asioiden hoitamisessa tuen koettiin olleen hyödyllistä. Yhteistyön jälkeen koettiin, että itsenäinen asioiden hoitaminen oli myös helpompaa. Kehittämisen kohtiakin on havaittavissa erityisesti luottamuksen rakentamisessa, jotta yhteistyöhön sitoudutaan. Sekä asiakkaan voimavaraistumisessa, jotta asiakas kykenee itse tekemään elämäänsä liittyviä päätöksiä. Yhteistyön päättämässä siten, että asiakkuus ei päättyisi yhtäkkiä nuoren täytettyä kaksikymmentäyhdeksän.

8.1 Kehitysehdotukset

Tässä luvussa käydään läpi kehitysehdotukset Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden etsivään nuorisotyöhön, jotka on tehty kerätyn aineiston perusteella. Kehittämissuositukset on jaettu neljään eri kategoriaan, jotka on määritelty asiakasprosessin vaiheiden mukaisesti: asiakkaaksi ohjautuminen ja verkostoyhteistyö, yhteistyö ja luottamuksen rakentaminen, yhdessä tekeminen ja asiakkaan voimavaraistuminen sekä yhteistyön päättämiseen. Viidentenä on listattu hankeideat, joita etsivän nuorisotyön organisaatio voisi hyödyntää.

1) OHJAUTUMINEN ASIAKKAAKSI JA VERKOSTOYHTEISTYÖ

Haastattelumateriaalin perusteella yhdeksi suurimmaksi asiakkaiden ohjautumisen väyläksi nousi mielenterveyspalvelut. Koska mielenterveyspalvelut ovat ruuhkautuneet Jyväskylässä, suosittelisin kolmannen sektorin palveluiden mainostamista asiakkaille. Esimerkkeinä mainittakoon NyytiChat, Sekasin-chat ja Solmussa-chat, jotka tarjoavat verkkovälitteisesti

keskustelutukea. Kolmannella sektorilla on myös vertaisryhmätoimintaa, josta nuori voisi hyötyä ja saada keskustelutukea matalalla kynnyksellä. Etsivät nuorisotyöntekijät voisivat käyttää myös Zekki-digipalvelua työkaluna ja tarjota sitä asiakkaalle käyttöön, koska sen avulla asiakkaat löytävät tarvitsemansa palvelut myös itsenäisesti.

Lisäksi Etsivän nuorisotyön organisaatio voisivat ottaa aktiivisesti kantaa valtakunnallisesti siihen, että mielenterveyspalveluiden saatavuus on haasteellista ja nuoret tarvitsevat lisäresursseja. Tällä tavoin päättäjät saattaisivat herätä huomaamaan tilanteen vakavuuden ja ryhtyä toimiin. Suomen mielenterveysjärjestöjen, kuten Mieli ry:n kanssa tehty yhteistyö auttaisi tiedon levittämisessä. Järjestöjen kanssa verkostoituminen lisäisi tiedonkulkua päättäjille.

Etsivällä nuorisotyöllä voisi olla aktiivisempaa toimintaa netissä, koska se saattaisi madaltaa kynnystä palvelun pariin hakeutumiselle. Esimerkiksi aktiivinen Discord-kanava, jonka välityksellä nuori voisi olla yhteydessä madaltaisi kynnystä. Toisena vaihtoehtona olisi rakentaa Jyväskylän kaupungin etsivän nuorisotyön sivuille oma chat.

2) YHTEISTYÖN ALOITTAMINEN JA LUOTTAMUKSEN RAKENTAMINEN

Nuoren kanssa yhteistyön aloittamisessa ja luottamuksen rakentamisessa Jyväskylän etsivän työn organisaatio on onnistunut hyvin. Suurin osa vastauksista oli positiivisia ja niistä välittyi tunne, että etsivän nuorisotyöntekijän kanssa vietetty aika on ollut merkityksellistä.

Ainoastaan kaksi negatiivista vastausta tulivat henkilöiltä, joiden asiakkuudet olivat lyhyitä, joten tästä voi tehdä päätelmän, että he eivät ole välttämättä kiinnittyneet palveluun. Tämä voi liittyä luottamuksen rakentamiseen ja siihen, että asiakas ei välttämättä osaa ilmaista tuen tarvettaan. Vaikka palvelu on vapaaehtoista, tulisi sitä sinnikkäästi tarjota ja etsivän nuorisotyöntekijän tulisi sanoittaa asiakkaalle huolellisesti etsivän nuorisotyön tavoitteet ja tarkoitukset. Joskus etsivä nuorisotyö voi olla asiakkaalle melko tuntematon työmuoto, joten sen tarkoituksen selittämistä ja esille tuomista tulisi korostaa.

Näkyvyyden lisääminen toisi etsivälle nuorisotyölle läpinäkyvyyttä ja sen vuoksi näkyvyyttä voisi tehostaa. Esimerkiksi tiiviimpi oppilaitosyhteistyö ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa voisi lisätä näkyvyyttä. Vaikka suoranaisesti kyseinen kohderyhmä ei ole NEET-statuksella, silti opinnoista voi pudota opiskelijoita, jotka eivät välttämättä tiedä etsivästä nuorisotyöstä. Tällä tavoin nuorilla olisi valmiina tukiverkosto sitä tarvittaessa.

3) YHDESSÄ TEKEMINEN JA ASIAKKAAN VOIMAVARAISTAMINEN

Haastatteluissa kävi ilmi, että jämäkämpää työtettä tarvittaisiin heidän kohdallansa, jotka kiinnittyvät palveluun pidemmäksi aikaa, erityisesti tämä palaute koski nimenomaan etsivien pitämää ryhmätoimintaa. Ryhmätoiminnassa voisi harkita lisää kahdenkeskisiä keskusteluaikoja, jotta kynnyks avun pyytämiseksi madaltuisi. Toisinaan voi olla tilanteita, joissa nuori ei välttämättä uskalla pyytää tukea tai apua niihin asioihin, joissa hän sitä tarvitsisi.

Yhteistyön aikana voisi olla enemmän tulevaisuuteen suuntautuvaa ja eteenpäin ohjaavaa otetta. Olisi hyödyllistä keskittyä asiakkaan unelmiin ja tavoitteisiin sekä pilkkoa tavoitteita realistisiksi, omia voimavaroja kunnioittavaksi pieniksi askeliksi. Tämä auttaisi asiakasta saavuttamaan unelmansa vähitellen etenevän polun avulla. Unelmointia ja tulevaisuutta voidaan visualisoida yhdessä asiakkaan kanssa, esimerkiksi luomalla unelmakartat. Tämän harjoituksen voisi toteuttaa ryhmätoiminnassa jollain kokoontumiskerralla.

4) ASIAKKUUDEN PÄÄTTÄMINEN

Asiakkaille voitaisiin luoda toimintasuunnitelma, joka ohjaa heidät eteenpäin asiakkuuden päättymisen jälkeen, jotta entinen asiakas ei koe putoavansa uudestaan palveluiden ulkopuolelle. Nuorisopalvelut voisivat lisätä aikuisten palveluiden näkyvyyttä sivuillaan, koska moni nuori saattaa olla lähestymässä kolmekymmenen vuoden ikää. Tämä auttaisi varmistamaan, että palvelut olisivat tiedossa ennen ikärajan täyttymistä. Vahvistettua tukea ja tulevaisuuden suunnittelua tarvitaan heille, jotka ovat pian täyttämässä kolmekymmentä.

5) HANKKEET

Aloitettu tutkimus voisi ehdottomasti olla pohjana jatkotutkimukselle ja sitä voisi laajentaa sekä toteuttaa pidemmän ajan. Luomaani kyselyä voi käyttää jatkossa, ja sitä voi käyttää soveltaen muissakin kunnissa palvelun arviointiin. Tärkeää olisi kuulla heitä, jotka ovat sitä mieltä, että etsivä nuorisotyö ei palveluna vastaa heidän tarpeitansa. Olisi tärkeää pohtia, kuinka heihin saisi yhteyttä, että he eivät putoisi yhteiskunnan ulkopuolelle. Kyselyyn vastanneet eivät kertoneet tarkemmin siitä, miksi eivät olleet menneeseen yhteistyöhön tyytyväisiä. Tämä tieto olisi toiminnan kehittämisen kannalta erityisen arvokasta.

Entisiä asiakkaita varten voisi suunnitella hankkeen esimerkiksi aikuissosiaalipuolen kanssa, jossa heitä tavataan tietyn ajan jälkeen, erityisesti silloin, jos kiinnittyminen muihin palveluihin ei ole tapahtunut etsivän nuorisotyön yhteistyön aikana. Tämä auttaisi varmistamaan, että he

eivät jää ilman tarvitsemaansa tukea ja, että heidän tilanteensa tulee huomioiduksi myös jatkossa.

8.2 Pohdintaa opinnäytetyön prosessista

Opinnäytetyön aikana pääsin konkreettisesti tutustumaan etsivään työotteeseen ja opin siinä tarvittavaa sinnikkyyttä. Aineiston keruu oli haastavaa, sillä sovitut haastatteluajat peruuntuivat ja kyselylomakevastauksia kertyi melko vähän. On kuitenkin tärkeä muistaa, että jokaisella haastateltavalla on oikeus muuttaa mielensä ja kieltäytyä haastattelusta, ja eettisen ohjeistuksen mukaan, en saa ketään haastatteluun painostaa. Kyseinen aihe voi herättää voimakkaita tunteita, ja menneisyyden muistelemine voi olla henkisesti kuormittavaa, joten oli tärkeää käsitellä aihetta varovaisesti.

Aloitin myös opinnäytetyön aineistonkeruun haastavan aikaan, eli heinäkuussa, jolloin etsivän nuorisotyön organisaation työntekijät sekä opinnäytetyön ohjaaja olivat lomalla. Myös haastateltavia oli tähän vuoden aikaan haastava tavoittaa. Opinnäytetyön aloitus olisi ollut helpompi toteuttaa alkuvuodesta tai syksyllä, mutta omat aikataulut eivät kyseisiin ajankohtiin sopineet.

Kohderyhmän tavoittaminen oli erityisen haastavaa, joten suosittelisin tekemään kyseisen tutkimuksen uudelleen laajemmassa mittakaavassa, eli määrällisenä aineistonkeruuna. Jotta määrällinen tutkimus onnistuisi, suosittelen siihen käytettävän rahaa mainostusta varten, sillä yksityisten ja eri organisaatioiden some-kanavat eivät riittäneet haastateltavien laajaan tavoittamiseen. Myös yhden henkilön ammattikorkeakouluopintoihin liittyväksi opinnäytetyöksi kyseinen työ olisi erittäin laaja, eli suosittelisin kyseistä tutkimusta tekemään työryhmän kanssa.

Huomasin opinnäytetyötä tehdessä, että laadulliset yksilöhaastattelut antoivat tarkempia vastauksia, sillä pystyin esittämään lisäkysymyksiä. Kyselylomakevastaukset jäivät yksilöhaastatteluun verrattuna melko suppeaksi. Olisi siis syytä pohtia jatkotutkimuksen kannalta, miten sen toteuttaa. Suosittelen yhdistämään laadullisia menetelmiä aineistonkeruuta tehdessä, vaikka olisikin kyseessä määrällinen tutkimus.

Tavoitteena oli löytää viisi henkilöä yksilöhaastatteluun, mutta aikataulujen vuoksi yksilöhaastattelut rajautuivat neljään henkilöön. Kyselylomakkeeseen lopulta vastasi kuusi henkilöä, tähän ei ollut tavoitteita, sillä opinnäytetyön aineiston pääpaino oli laadullisissa

yksilöhaastatteluissa. Kyselylomakkeen käyttäminen osana aineistonkeruun prosessia oli tarpeellista, koska se varmisti täyden anonymiteetin sekä madalsi kynnyksen vastata kysymyksiin. Kyselylomake varmisti sen, että jokainen halukas pääsi kertomaan ajatuksistaan etsivästä työstä matalalla kynnyksellä.

Kyselylomake oli jätetty kuuden vastaajan toimesta kesken, joten pohdintaan jäi, että olisiko kyselylomaketta pitänyt yksinkertaistaa ja lyhentää. Halusin kuitenkin kyselylomakkeen toteuttaa osittain laadullisena, johon asiakkaat voivat omin sanoin kertoa kokemuksistaan. Kyselylomakkeessa oli mahdollisuus jättää vastaamatta kysymyksiin. Kesken jätetyt kyselyt on mahdollisesti tallennettu ja unohdettu jatkaa myöhemmin.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön aihe oli mielenkiintoinen ja erittäin opettava prosessi. Koen, että tekemäni opinnäytetyö on vain alku kyseisen aiheen parissa ja siitä todennäköisesti tullaan tekemään vielä jatkotutkimuksia. Tekemäni opinnäytetyö voi toimia pohjana jatkotutkimukselle, joko Jyväskylässä tai muissa kunnissa.

Etsivä nuorisotyö toimii samalla tavalla valtakunnallisesti arvoiltaan ja periaatteiltaan. Laki määrittää etsivälle nuorisotyölle yleiset lähtökohdat, kuitenkin työn soveltamiselle on tilaa (Pohjantammi 2013, 34). Tekemäni kyselylomakkeen kysymykset sopivat valtakunnalliseen käyttöön tiedon keräämisessä, sillä toiminnalla on valtakunnallisesti samat lain määrittelemät lähtökohdat. Kuitenkin työtavoissa voi olla jonkin verran eroja paikkakunnasta riippuen, jonka vuoksi tämän opinnäytetyön tulokset, eivät välttämättä täsmää muiden kuntien järjestämän etsivän nuorisotyön kanssa. Kehittämisehdotuksia tosin voi soveltaa muidenkin kuntien järjestämässä työssä, sillä ne tukevat etsivän nuorisotyön yleisiä työn prosesseja kuten yhteistyön aloittamisesta ja yhteistyön päättämiseen.

Kuten aikaisemmin, opinnäytetyön alussa mainitsin etsivän nuorisotyön tämän hetken tilanteesta ja huolesta siitä, että kyseisestä toiminnasta on tehty ehdotettuja leikkauksia valtiovarainministerin toimesta. Suuri toive on, että etsivästä nuorisotyöstä ja työpajatoiminnasta ei leikata valtion budjetista, sillä tämä opinnäytetyö on yhtenä todisteena siinä, että tehdyllä työllä on suuri merkitys nuoreen ja sillä on kauaskantoiset positiiviset vaikutukset. Kyse on kuitenkin tutkitusti vaikuttavasta toiminnasta, jota ilman työllistyminen vaikeutuu ja syrjäytymisvaara kasvaa, jonka vuoksi nuorisoalan rahoitusta tulisi tarkastella vaikuttavuuden perusteella (Kontio & Laine 2023).

Tämän opinnäytetyön perusteella 8/10 entisistä asiakkaista kokee, että etsivällä nuorisotyöllä on ollut vaikutusta heidän elämäänsä. Tämä osoittaa, että työllä on positiivisia vaikutuksia ja nämä vaikutukset näyttäytyvät jatkuvan vielä myöhemminkin elämässä.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto 2023. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 31.8.2023. <https://avi.fi/tietoa-meista/tehtavamme/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotoimi/etsivanuorisotyö>

Asiakaspalvelukokemus.fi 2016. Asiakaskokemus- paljon melua tyhjästä? Viitattu 18.8.2023. <https://www.asiakaspalvelukokemus.fi/post/asiakaskokemus-paljon-melua-tyhjasta>

Bamming, Ruth & Walldén, Jaana 2019. Etsivä nuorisotyö 2018- Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset. 71/2019 Aluehallintoviraston julkaisuja. Viitattu 16.5.2023. https://nuorisotilastot.fi/wp-content/uploads/2020/12/ET_2018_raoprtti.pdf

Bergenheim, Sophy 2020. Hyvinvointivaltion politiikasta, tiedosta ja ideologiasta. Viitattu 20.5.2023. <https://blogs.helsinki.fi/sbergenh/tag/normit/>

Circa Legacy 2019. Collecting memories: Interview tips. Viitattu 4.9.2023. <https://www.circalegacy.com/interview-tips/>

Ekholm, Virpi 2021. Muistot syntyvät aivoissa, tallentuvat ja muokkaantuvat- muistin toimintaan vaikuttaa ennen muuta yksi arkinen asia. Viitattu 26.5.2023. <https://www.hyvaterveys.fi/artikkeli/mieli/muistot-syntyvat-aivoissa-tallentuvat-ja-muokkaantuvat-muistin-toimintaan-vaikuttaa>

Hirschovits-Gerz, Tanja 2022. Mitä ovat psykososiaalinen tuki ja palvelut? Yhdessä aikuisuuteen- Elämässä eteenpäin (YEE)- hankkeen yhteiskehittämisen foorumi 13.9.2022. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 6.6.2023. https://thl.fi/documents/10531/7378604/YEE+Foorumi+13.9.2022_Psykososiaalinen+tuki%2Bpalvelut.pdf/99affff5-de7c-257b-0820-1f3058e01e84?t=1664527075431

Honkatukia, Päivi & Kallio, Jenni & Lähde, Miia & Mölkänen, Jenni 2020. Omana itsenä osa yhteiskuntaa – Itsenäistyvät nuoret aikuiset kansalaisina. Viitattu 2.6.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123861/978-952-03-1731-7.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

InfoFinland 2023. Suomalainen koulutusjärjestelmä. Viitattu 22.5.2023. <https://www.infofinland.fi/fi/education/the-finnish-education-system>

Into- Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023a. ”Olen päässyt omille jaloilleni”. Etsivän nuorisotyön valtakunnalliset Sovari 2022- tulokset. Viitattu 21.8.2023.

- <https://www.intory.fi/materiaalipankki/olen-paassyt-omille-jaloilleni-etsivan-nuorisotyön-valtakunnalliset-sovari-2022-tulokset/>
- Into- Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023b. Sovari-vaikutusmittari. Viitattu 12.4.2023. <https://www.intory.fi/etsiva-nuorisotyö/sovari/>
- Into- Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023c. Sosiaalinen vahvistaminen etsivässä nuorisotyössä. Viitattu 31.5.2023. <https://www.intory.fi/etsiva-nuorisotyö/sovari/sosiaalinen-vahvistaminen/>
- Into-Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry 2023d. Budjettiesitys: Haavoittuvimmassa asemassa olevilta nuorilta leikataan palveluita. Viitattu 1.9.2023. <https://www.intory.fi/ajankohtaista/uutiset/budjettiriihi-haavoittuvimmassa-asemassa-olevilta-nuorilta-leikataan-palveluita/>
- Jyväskylän kaupunki 2021. Nuorten kaupunki 2021–2025. Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut- Nuorisoplääni. Ei julkaistu.
- Jyväskylän kaupunki 2022. Nuoret ovat tyytyväisiä etsivään nuorisotyöhön Jyväskylässä (Nuorisotyön blogi) Viitattu 31.5.2023. <https://www.jyvaskyla.fi/blogit/nuorisotyön-blogi/nuoret-ovat-tyytyvaisia-etsivaan-nuorisotyöhön-ja-työpajatoimintaan>
- Jyväskylän kaupunki 2023a. Nuorisopalvelut. Viitattu 11.4.2023. <https://www.jyvaskyla.fi/nuoriso>
- Jyväskylän kaupunki 2023b. Ohjaamo. Viitattu 11.4.2023. <https://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/ohjaamo-jyvaskyla>
- Jyväskylän kaupunki 2023c. Etsivän nuorisotyön Yhteystiedot. Viitattu 7.6.2023. <https://www.jyvaskyla.fi/Nuoriso/neuvonta-ja-tuki/etsiva-nuorisotyö/yhteystiedot>
- Jyväskylän kaupunki 2023d. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 7.6.2023. <https://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/neuvonta-ja-tuki/etsiva-nuorisotyö>
- Kaartinen-Koutaniemi, Jaakko 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat/Lasten keskus
- Karlsson, Linnea & Marttunen, Mauri 2007. Nuorten masennus – Tietoa nuorille ja heidän perheilleen. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B 6/2007. Viitattu 6.6.2023. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/78214/2007b06.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kinnunen, Riitta 2016. Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus- Työkaluna sosiaalisen vahvistumisen Sovari-mittari. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. Viitattu 13.6.2023. https://www.intory.fi/app/uploads/2021/09/työpajatoiminnan-ja-etsivan_sovari-mittari_verkko-pdf.pdf
- Kontio, Timo & Laine, Terhi 2023. Hallitus ei säästä leikkaamalla tuloksellisesta nuorisotyöstä- Rahoituspäätöksiä tulee tehdä vaikuttavuusperusteisesti. Viitattu 14.9.2023. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009817682.html>
- Koppa- Jyväskylän yliopisto 2015. Määrällinen tutkimus. Viitattu 4.5.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/määrällinen-tutkimus>

- Koppa- Jyväskylän yliopisto 2021. Laadullinen tutkimus. Viitattu 3.5.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menettelmapolkuja/menettelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Korpela, Juho 2022. Pitää olla huolissaan – nuorten mielenterveyspalvelut kuntoon. Viitattu 12.9.2023. <https://nuorisoala.fi/vaikuttaminen/miten-me-allianssissa-vaikutamme/vaikuttaminen-hyvinvointialueisiin/pitaa-olla-huolissaan-nuorten-mielenterveyspalvelut-kuntoon/>
- Kuntaliitto 2022. Nuorisotyö ja -politiikka. Viitattu 26.5.2023. <https://www.kuntaliitto.fi/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotyö>
- Kähkönen, Essi 2021. Kun ei ole ketään, jolle olisi tärkeä – mistä lievitystä yksinäisyyteen? Viitattu 2.6.2023. <https://www.aivoliitto.fi/aivoterveys/artikkelit/kun-ei-ole-ketaan-jolle-olisi-tarkea-mista-lievitysta-yksinaisyyteen/#32eb2cfb>
- Lapinmäki, Teija 2023. VS: Opparin eka versio. Email teija.lapinmaki@jyvaskyla.fi 7.9.2023
- Leppä, Tanja & Palomäki Tuija 2012. ”Käytännöllinen tyke”. Teoksessa Katja Komonen & Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 213–228.
- Lindberg, Annina & Siltanen, Marjo & Kohta, Päivi & Tuuttila, Leena & Kauliomäki, Katja & Savolainen, Minna 2018. Nytyi ry. Ole oman elämäsi tähti! Opiskelijan opas elämäntaidoista. Helsinki: Aksidenssi Oy
- Meriläinen, Tiina 2022. Erityinen ja vaativa erityinen tuki toisella asteella. Viitattu 12.9.2023. <https://www.amke.fi/ajankohtaista/blogi/kirjoitus/erityinen-ja-vaativa-erityinen-tuki-toisella-asteella.html>
- Mielenterveystalo.fi 2023. Perustietoa päihdeongelmasta. Viitattu 25.7.2023. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/paihteet/perustietoa-paihdeongelmasta>
- Mielipalvelut 2022. Mikä on masennus ja minkälaisia masennuksen muotoja, sekä oireita on olemassa? Viitattu 18.8.2023. <https://mielipalvelut.fi/artikkelit/mika-on-masennus-ja-minkalaisia-masennuksen-muotoja-seka-oireita-on-olemassa/>
- Mieli ry 2021. Muistelu mielen voimavarana ja identiteettityönä. Viitattu 2.5.2023. <https://mieli.fi/vahvistä-mielenterveyttäsi/itsetuntemus-ja-itsetunto/muistelu-mielen-voimavarana-ja-identiteettityona/>
- Mieli ry 2023a. Itsetuntemus ja itsetunto. Viitattu 31.5.2023. <https://mieli.fi/vahvistä-mielenterveyttäsi/itsetuntemus-ja-itsetunto/>
- Mieli ry 2023b. Tilastotietoa mielenterveydestä. Viitattu 31.5.2023. <https://mieli.fi/yhteiskunta/mielenterveys-suomessa/tilastotietoa-mielenterveydesta/>
- Mäkihönko, Minna & Hakkarainen, Ari & Holopainen, Leena 2017. Oppimisvaikeuksien opiskelijan yksilöllinen ohjaaminen ja tukeminen opintojen aikana. Teoksessa Sauli Puukari & Kristiina Lappalainen & Matti Kuorelahti (toim.) Ohjaus ja erityisopetus oppijoiden tukena. Jyväskylä: Ps-kustannus, luku 4.
- Nuorisolaki 1285/2016 §3. Annettu Helsingissä 21.12.2016. Viitattu 16.5.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

- Nuorisolaki 1285/2016 §10. Annettu Helsingissä 21.12.2016. Viitattu 16.5.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285#Pidm45843170843344>
- Nuorten Jyväskylä 2023. Nuorten talon walk in aukioloajat ja yhteystiedot. Viitattu 16.5.2023. <https://nuorten.jyvaskyla.fi/nuortentalo/aukioloajat-ja-yhteystiedot>
- Nuorisotutkimusseura ry & Nuorisotutkimusverkosto 2017. Työtä, koulutus- tai harjoittelupaikkaa ilman olevien nuorten käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista – Nuorisobarometrin erillisnäyte/aineistonkeruu. Viitattu 2.6.2023. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/hankkeet/nuorisobarometrin-erillisnayte/eriarvoistumistyoryhma_gretschelmyllyniemi_neet_aineistokooste_05122017_nettiin.pdf
- Näpäri, Liisa 2017. Haastattelun lajityypit. Viitattu 21.6.2023. <https://spoken.fi/haastattelun-lajityypit/>
- Paananen, Emmi & Piironen, Miikka & Uustalo, Katja 2022. Etsivän nuorisotyön käsikirja. Kerava: Into- etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus.
- Paananen, Reija & Surakka, Anne & Kainulainen, Sakari & Ristikari, Tiina & Gissler, Mika 2019. Nuorten aikuisten syrjäytymiseen liittyvät tekijät ja sosiaali- ja terveystieteiden ajoittuminen. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 56(2). Viitattu 1.6.2023. <https://journal.fi/sla/article/view/73002>
- Pelo, Mira 2020. Nähdä ja kuulla tuleminen on mielenterveydelle supertärkeää, siksi aitoa kuuntelemista voi ja kannattaa opetella – nämä viisi vinkkiä auttavat sinut alkuun. Viitattu 28.7.2023. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/10/10/nahdyksi-ja-kuulluksi-tuleminen-on-mielenterveydelle-supertarkeaa-siksi-aitoa>
- Pohjantammi, Ismo 2013. Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajapalvelut monialaisessa palveluyhteistyössä. Rajanylittäjät- hanke – Sosiaalikehitys Oy. Viitattu 11.5.2023. https://asiakas.kotisivukone.com/files/pohjantammi.kotisivu.com.kotisivukone.com/tiedostot/0_Rajanylittajat_raportti_julkaistu.pdf
- PoInt- Nuorten portaali. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 31.8.2023. <https://poInt.fi/pieksamaki/etsivapmk/>
- Puuronen, Anne 2014. Etsivän katse- Etsivän nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen- näkökulmia käytännön työstä. Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 70. Viitattu 19.5.2023. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/etsivan_katse.pdf
- Puustjärvi, Anita 2022. Neuropsykiatriset häiriöt- haasteita ja vahvuuksia. Teoksessa Tuula Savikuja & Anita Puustjärvi (toim.) Nepsy-opas-Tukea neuropsykiatrisiin haasteisiin. (E-kirja) Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Pöytäkanas, Atte 2022. Jyväskylän etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on Suomen korkeimpia- Korona-aika on syventänyt ongelmia. Yle- Uutinen 9.2.2022. Viitattu 15.5.2023. <https://yle.fi/a/3-12308332>
- Rauas, Minna 2021. Riittämättömyyden tunteesta maailmanparantajaksi - Työhyvinvointi nuorisotyössä. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 127. Viitattu 15.6.2023. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2021/10/riittamattomyyden-tunteesta-maailmanparantajaksi.pdf>

- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka 2006. 6.3.2 Teemahaastattelu. KvaliMOTV-Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Viitattu 21.6.2023. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Psykososiaalisten menetelmien käsitteiden täsmentämistarpeet, niihin kuuluvien hoitomuotojen käyttö ja toteutus sekä toimenpiteet niiden saatavuuden turvaamiseksi. Viitattu 31.8.2023. <https://stm.fi/documents/1271139/150418668/Selvitys+psykososiaalisista+menetelmistä+090223.pdf/72291d6a-1f9e-1be1-0854-d77ab3b49bc6/Selvitys+psykososiaalisista+menetelmistä+090223.pdf?t=1676635452511>
- Sovatek-säätiö 2023. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 15.5.2023. <http://www.sovatek.fi/etsivatyo.html>
- Suomen nuorisotyön tilastot 2023. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 7.6.2023. <https://nuorisotilastot.fi/199/visualisoinnit/etsiva-nuorisotyö/>
- Surveymonkey 2023. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen ero. Viitattu 21.6.2023. <https://fi.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>
- Tilastokeskus 2023. Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa olevien nuorten osuus. Viitattu 20.5.2023. https://www.stat.fi/meta/kas/ei_tyossa_koul.html
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2022. Mitä toimintakyky on? Viitattu 24.5.2023. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023. Mielenterveyshäiriöt. Viitattu 6.6.2023. <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot>
- Terveystalo 2023. Psykopodiaa: Miksi moni saa ADHD-diagnoosin vasta aikuisena? Viitattu 6.6.2023. <https://www.terveystalo.com/fi/artikkelit/psykopodiaa-miksi-moni-saa-adhd-diagnoosin-vasta-aikuisena>
- Unelma onnellisuudesta 2023. Unelmat on mahdollista saavuttaa. Viitattu 21.8.2023. <https://unelmaonnellisuudesta.fi/unelmat/>
- Vahvike 2023. Muistelu. Viitattu 4.9.2023. <https://vahvike.fi/muistelu/>
- Vauhkonen, Teemu & Hoikkala, Tommi 2020a. Näkökulma- Kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuus. Nuorisotutkimusseura RY. Viitattu 20.5.2023. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nakokulmat/nakokulma55.pdf>
- Vauhkonen, Teemu & Hoikkala, Tommi 2020b. Syrjäytymisen lasku- Tutkimus syrjäytymisestä, sen kustannuksista ja kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuudesta. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 153, Kenttä. Viitattu 1.6.2023. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/syrjaytymisen_lasku.pdf

HAASTATTELUT

Lapinmäki, Teija 2023. Palveluesihenkilö. Jyväskylä, 16.3.2023. Haastattelija: Niina Mattola.

LIITTEET

Liite 1: Yksilöhaastattelun kysymykset

TAUSTAKYSYMYKSET:

- 1) Milloin olit asiakkaana?
- 2) Minkä ikäinen olit?
- 3) Asiakkuuden kesto?
- 4) Mitä kautta päädyit etsivän nuorisotyöntekijän asiakkaaksi?
- 5) Minkä ikäinen olet tällä hetkellä?

KOKEMUS ASIAKKAANA:

- 6) Kun muistelet aikaa, jolloin olit asiakkaana: Miten sinulla meni ja millaista oli elämäsi?
- 7) Kun muistelet asiakkuutta: miten yhteistyö etsivän nuorisotyöntekijän kanssa sujui?
- 8) **Tarkentavia kysymyksiä:** Missä tapasitte? Millaista yhteistyö oli?
- 9) Mihin asioihin tarvitsit tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä?
- 10) Mihin päädyit etsivän nuorisotyöntekijän ohjauksen seurauksena?
- 11) Nyt kun katsot taaksepäin: Miten koet etsivän nuorisotyöntekijän tuen vaikuttaneen elämääsi?
- 12) Opettikko tai opitko etsivän nuorisotyön yhteistyöstä jotain, mitä?
- 13) Olisitko silloin kaivannut jotain toisenlaista tukea etsivältä? Entä ajatteletko nyt vuosien jälkeen, että sinun tilanteessasi olisi voinut tukea jollain tapaa eri lailla?

TÄMÄNHETKINEN ELÄMÄNTILANNE

- 14) Mikä on työllisyys/opiskelutilanteesi tällä hetkellä?
- 15) **Tarkentava kysymys, jos ei ole opiskelu- tai työpaikkaa:** Saatko tukea jostain palvelusta tällä hetkellä?
- 16) Miten sinulla menee tällä hetkellä? (*Oma kokemus tyytyväisyydestä*)
- 17) **Tarkentava kysymys:** Miten kuvailisit arkeasi tällä hetkellä?

18) Onko sinulla tulevaisuuden suunnitelmia ja millaisia ne ovat?
KEHITTÄMINEN

19) Miten kehittäisit etsivää nuorisotyötä?

20) Millaiset terveiset haluat lähettää etsiville nuorisotyöntekijöille?

Liite 2: Kyselylomake

KYSELY JYVÄSKYLÄN ENTISILLE ETSIVÄN NUORISOTYÖN ASIAKKAILLE, JOTKA OVAT TÄLLÄ HETKELLÄ YLI 29-VUOTIAITA

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimukseen, jossa tarkastellaan etsivän nuorisotyön pitkäaikaista vaikuttavuutta entisiin asiakkaisiin. Sovellutte tutkimukseen, jos olette olleet etsivän nuorisotyön asiakkaana Jyväskylässä ja olette tällä hetkellä yli 29-vuotias. Kyselyyn vastaaminen kestää noin viisitoista minuuttia. Antamianne tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Kysely on anonyymi, eikä vastauksia pystytä yksilöimään.

Aineiston tarkoituksena on selvittää etsivän nuorisotyön vaikuttavuutta yksilöön pitkällä aikavälillä sekä saada tietoa millainen mielikuva menneestä yhteistyöstä on jäänyt entiselle asiakkaalle. Aineiston perusteella tehdään kehittämissuhteita Jyväskylän kaupungin etsivälle nuorisotyölle ja välitetään uutta tietoa työn tilaajalle etsivän nuorisotyön vaikuttavuudesta.

Tutkimuksen toteuttaa ammattikorkeakouluopiskelija Niina Mattola. Kyseinen tutkimus on Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogin opintoihin liittyvä opinnäytetyö. Opinnäytetyö julkaistaan Thesus-tietokannassa vuoden 2023 aikana.

Lisäkysymyksiä koskien opinnäytetyötä voi esittää sähköpostitse osoitteeseen: niina.mattola@humak.fi

Kiitos osallistumisestasi!

Taustakysymykset

1. Asiakkuuteni päättyi

- 1-2 vuotta sitten
- 2-3 vuotta sitten
- 3-4 vuotta sitten
- 4-5 vuotta sitten
- Yli 5- vuotta sitten

2. Asiakkuuteni kesti

- Alle 1 vuoden
 1-2 vuotta
 2-3 vuotta
 Yli 3 vuotta

3. Asiakkuuden alkaessa olin iältäni _____ vuotta

4. Tällä hetkellä olen iältäni _____ vuotta

Kokemus asiakkaana

5. Etsivä nuorisotyöntekijä auttoi seuraavissa asioissa:

- Keskustelutukea
 Tukea raha-asioissa
 Tukea harrastuksissa
 Tukea kaverisuhteissa, perheessä tai muissa ihmissuhteissa
 Tukea asumisessa
 Tukea työnhaussa
 Tukea mielenterveydessä
 Tukea yksinäisyyteen
 Tukea joissain muissa asioissa
 En ole saanut tukea tai ohjausta missään asiassa

6. Kokemuksesi yhteistyöstä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa oli

- Positiivinen
 Negatiivinen

Neutraali

7. Nyt kun katsot ajassa taaksepäin, koetko etsivän nuorisotyön tuen vaikuttaneen elämääsi?

- Kyllä
 En
 En osaa sanoa

8. Voisitko ystävällisesti kertoa, millä tavalla tuki on vaikuttanut elämääsi ja millaisia konkreettisia muutoksia tai hyötyjä olet kokenut sen ansiosta?

Tämän hetken elämäntilanne

9. Koetko olevasi tyytyväinen nykyiseen elämäntilanteeseesi?

- Kyllä
 En
 En osaa sanoa

10. Voit myös halutessasi antaa lisäkommentteja tai perustella edellistä vastaustasi

11. Tällä hetkellä opiskelen tai olen työelämässä

- Kyllä
- En
- Muu

12. Saatko tällä hetkellä tukea jostain palvelusta tai palveluista? Voit valita alla olevasta vaihtoehdosta tai kirjoittaa vapaasti tekstikenttään, jos haluat mainita tarkemmin

- Psykologinen tuki tai terapia
- Sosiaalipalvelut
- Koulutus- ja urapalvelut
- Vertaistuki
- Päihde- ja riippuvuusterapia
- Fyysinen terveys ja kuntoutus
- En saa tukea mistään palvelusta
- Muu

13. Vapaaehtoinen tekstikenttä edelliselle kysymykselle

14. Onko sinulla tänä päivänä elämässäsi haasteita, joihin sait tukea etsivältä nuorisotyöntekijältä? Jos näin on, voisitko kuvailla, millaisia haasteita ne ovat ja millaista tukea sait?

15. Onko sinulla tulevaisuuden suunnitelmia tai unelmia? Jos on millaisia ne ovat?

Kehittäminen

16. Miten kehittäisit etsivää nuorisotyötä?

17. Millaisia terveisiä haluat lähettää etsiville nuorisotyöntekijöille?
